Należytość pocztowa opłacona gotówką. WYDANIE V.

Rok XIX. Kraków, sobota 15 sierpnia 1936 Nr. 225

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Nr. 102-79. Tel. redaktora naczelnego Nr. 136-89.
Konto czekowe PKO. w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od g. 12ej do 1-ej w południe.

15 GROSZY

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administr.
Rękopisów redakcja nie zwraca.
Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ost. stronie.

Sesja A. C. -- 25 bm. w Zurychu

Jerozolima, 14. 8. (ŻAT) Egzekutywa Organizacji Sjońskiej komunikuje, że sesja Sjońskiego Komitetu Akcyjnego zwołana została na dzień 25 sierpnia br. do Zurychu. Obrady toczyć się będą w zurychskiej Tonhalle.

Równocześnie komunikuje się, że Egzekutywa Agencji Żydowskiej zwołała Komitet Administracyjny A. Ż. na 2 i 3 września do Zurychu.

Podniosła manifestacja pro-palestyńska Światowego Kongresu Żydowskiego

Genewa, 14. 8. (ŻAT) We czwartek późnym wieczorem Żydowski Kongres Światowy przystąpił do głosowania nad rezolucjami, opracowanemi przez specjalną komisję dla sprawy Palestyny.

Bardzo silne wrażenie wywarły wygłoszone przy tej okazji mowy Lipskiego i Nachuma Goldmanna.

Stojąco i w głuchem milczeniu wysłuchano tych przemówień, zawierających głos wielkiego oburzenia narodu żydowskiego przeciw terorowi arabskiemu, niezłomną wolę do kontynuowania pracy i odbudowy Palestyny zakończonych apelem do Anglji i Ligi Narodów, aby nie przerwano choćby na chwilę emigracji żydowskiej do Palestyny.

Po odczytaniu rezolucji, wszyscy delegaci ogarnięci niebywałym entuzjazmem odśpiewali hymn narodowy Hatikwa.

Rezolucja palestyńskiej komisji Kongresu

Komisja palestyńska uchwaliła rezolucję, w której Kongres daje wyraz uroczystemu oburzeniu i protestowi przeciwko morderczym napadom terorystów arabskich na życie i mienie jiszuwu. Kongres stwierdza, że naród żydowski na całym świecie, bez względu na różnice poglądów, jednomyślnie popiera jiszuw w zakresie obrony praw narodu żydowskiego do imigracji i pracy konstruktywnej w Palestynie. Kongres zwraca się z najgorętszym apelem do władzy mandatowej i Ligi Narodów, aby nie uległy — nawet czasowo — presji teroru, morderstw i szantażu i aby wytrwały wiernie i lojalnie przy uroczystych zobowiązaniach zawartych w Deklaracji Balfoura i mandacie palestyńskim.

Jednocześnie Kongres potwierdza zdecydowanie narodu żydowskiego do pokojowego współżycia i współpracy z sąsiadami arabskimi na podstawie wzajemnego poszanowania praw każdej ze stron do przyczyniania się do rozwoju wspólnego kraju. Ze względu na podsuwane władzy mandatowej sugestje w kierunku czasowego zawieszenia imigracji żydowskiej do Palestyny na czas urzędowania komisji królewskiej Kongres oświadcza, że wszelkie ograniczenie imigracji żydowskiej z pobudek politycznych równałoby się pogwałceniu praw żydowskich oraz ducha i brzmienia mandatu.

Kongres zwraca uwagę **władzy mandatowej i Ligi Narodów na rozpaczliwą sytuację ludności żydowskiej w licznych krajach europejskich i na niezwykły głód emigracyjny mas żydowskich.** Wszelkie **sztuczne** wstrzymanie aliji — powiedziane jest w konkluzji — byłoby **aktem niesprawiedliwości i okrucieństwa w stosunku do najżywotniejszych interesów mas żydowskich.**

Potworny zamach bandytów arabskich na rodzinę żydowską w Safed

Jerozolima, 14. 8. ŻAT. Po wczorajszym czwartkowym krytycznym dniu w Palestynie, noc z czwartku na piątek była jeszcze bardziej krwawa i padły znowu trzy ofiary żydowskie. *Ofiarą terorystów padła rodzina żydowska szofera Ungera w Safedzie. 36-letni Alter Unger szofer, oraz jego 5-letni syn i 8-letnia córka ponieśli śmierć na miejscu, zaś matka Ungera i żona jego i 6-letnia córka odniosły ciężkie rany. Po północy, gdy cała rodzina pogrążona była w głębokim śnie, teroryści arabscy wrzucili do mieszkania bombę o niezwykłej sile wybuchowej. Rezultat eksplozji był straszny. Ojcu rodziny bomba urwała głowę, jedno dziecko padło trupem na miejscu, podczas gdy drugie dziecko poniosło śmierć od kuli karabinowej.*

Żonie Ungera odłamek bomby urwał palce u jednej ręki, a reszta rodziny odniosła ciężkie obrażenia. Zamachu dokonano po wielogodzinnej strzelaninie.

Dziś w piątek odbył się pogrzeb wszystkich ofiar, na który przybyli ranni członkowie rodziny w bandażach. Wszystkie sklepy, instytucje i urzędy żydowskie były w Safedzie nieczynne.

Sytuacja po krwawej nocy jeszcze nie uległa odprężeniu. W ciągu całej nocy trwała strzelanina i zanotowano wypadki rzucenia bomb.

Niemniej poważnie przedstawia się sytuacja w Tyberjadzie, gdzie Arabowie obrzucają mieszkania i sklepy żydowskie kamieniami. Dzisiaj wszystkie sklepy żydowskie w Tyberjadzie były zamknięte.

Ponadto w ciągu ostatniej nocy teroryści arabscy ostrzeliwali Miszmar Haemek i inne miejscowości.

Jerozolima, 14. 8. ŻAT. W Hebronie zamordowany został Arab Nezer Edin z rąk arabskich terorystów. Jak donoszą, miała to być zemsta za to, że Edin popierał politykę Emira Abdullaha, która dąży do unormowania sytuacji w w kraju celem umożliwienia przystąpienia do pracy Komisji Królewskiej.

Jerozolima, 14. 8. ŻAT. Na granicy Palestyny i Syrji aresztowano trzech Arabów syryjskich, u których znaleziono rewolwery i 1200 naboi.

BITWA POD WARSZAWĄ

Ku Warszawie zmierzał ze wszystkich stron ruch wojsk rosyjskich. Stolica państwa była zagrożona. Od Naczelnego Wodza zaczęto się domagać ostatecznej decyzji. „Gdym 2-go sierpnia wrócił z południa, z Chełma do Warszawy, zastałem stan bardzo trwożny. Odczułem natychmiastowy nacisk na mnie całego wojennego otoczenia, abym przystąpił do dania nowych decyzji, gdy nasza stolica Warszawa była zagrożona“.

Różne rodziły się wówczas decyzje w Warszawie. Gen. Weygand, szef misji aljanckiej, przedstawił plan częściowego zwinięcia frontu południowego, a mianowicie zrezygnowania z obrony Lwowa i Małopolski Wschodniej, cofnięcia się za San i użycia sił ściągniętych z południa do uderzenia wzmocnionemi siłami od lewego skrzydła w kierunku północnym. Naczelny Wódz z całą stanowczością odrzucił ten plan. Opuszczenie Małopolski wschodniej i Lwowa w ówczesnej sytuacji politycznej i strategicznej mogło na terenie międzynarodowym przesądzić sprawę przynależności tej dzielnicy do Polski. Zdecydowany walczyć do ostatniego tchu, nie chciał i nie mógł podejmować natychmiastowej decyzji w tej sytuacji pełnej trwogi i nerwowego niepokoju, a już zgoła za niedopuszczalne uważał działanie pod wpływem nacisku otoczenia.

Zapowiedział decyzję na dzień 6 sierpnia. Sam zwraca uwagę, że w wyborze daty, uważanej przezeń za szczęśliwą, każdy analityk łatwo dostrzeże „poczucie niepewności siebie, jakgdyby rozchybotania moralnego“.

Był to stan psychiczny podobny może do tego w jakim znajdował się w pierwszym dniu po powrocie z Magdeburga, w listopadzie 1918 r., gdy zastawszy stan chaosu chciał opuścić Warszawę, by szukać innego środowiska dla pracy organizacyjnej.

Chwila niepewności. Ale natychmiast w zetknięciu się z pierwszem konkretnem zadaniem życiowem (gdy zjawili się wówczas u Niego przedstawiciele „Soldatenratu“ niemieckiego, celem omówienia sposobu zlikwidowania okupacji) — następuje decyzja. Sam śmiało ujmuje inicjatywę i przechodzi do działania. Wszelka niepewność zostaje przezwyciężona przez poczucie odpowiedzialności, przez świadomość powołania, przez wolę czynu.

Lecz wola czynu w zderzeniu z rzeczywistością, w poszukiwaniu środków działania, jakże często trafia na elementy słabości przeszkadzające wykonaniu: „Wola męki nie chce — szuka siły“ — mówi Piłsudski w swych wykładach „O dowodzeniu podczas wojny“, przytaczając słowa, które genjusz wojenny, Napoleon, wyrzekł sam o sobie: „Niema człowieka bardziej trwożliwego, bardziej małego serca, gdy przystępuję do decyzji wojennej. Widzę wszystko czarno, lękam się jak dziewczyna, która ma rodzić, ale gdy decyzja powzięta, męka skończona — spieszę do wykonania“.

Przez decyzję swą szukać miał Piłsudski zwycięstwa w tym czasie, gdy nie bez nacisku ze strony koalicji rząd polski wszczynał pertraktacje pokojowe z nieprzyjacielem, wysyłając delegację do głównej kwatery rosyjskiej do Mińska. Wówczas to w duszy tego „człowieka, którego pokory uczono, a nie nauczono nigdy“, w duszy wodza szukającego rozstrzygnięcia, rozpoczęło się zmaganie między wolą bezwzględną zwycięstwa, między pożądaniem mocy i siły dla swego celu, a między obowiązkiem Naczelnika Państwa i polityka, który musiał brać w

rachubę swej decyzji momenty natury politycznej. Wódz chciałby, nie bacząc na nic, skupić w swem ręku całą moc, ściągać wszystkie rozporządzalne siły, by rzucić je w obranym przez się kierunku na wroga. Naczelnik Państwa zaś drżał przed myślą, że delegacja pokojowa wyjeżdżająca ze stolicy mogłaby w sercu mieć truciznę niepewności, nosić w duszy obawę o los stolicy, bez pewności, że strzegą jej wszystkie siły wojska, że będzie ona utrzymana. Pasowała się z sobą dusza wodza w samotnym pokoju w Belwederze. „Przepracowywała siebie samego“ dla wydobycia decyzji, w ową noc z 5 na 6 sierpnia, która szóstą znaczyła rocznicę wymarszu z Krakowa na wojnę, siły w tem wspomnieniu szukając. W tę noc, wódz całą potęgę myśli i całą potęgę duszy „zmienionej w wzrok duchowy, który widzi nie widząc, słyszy nie słysząc, dotyka nie dotykając, który w swojej potędze wewnętrznej daje siłę duszy tak wielką, że zmysł realny zamiera — skupił i natężył, by przedrzeć się ku zwycięstwu. Lecz poranek po tej nocy, która zrodziła decyzję, nie zajaśniał dla Niego rozkoszą woli i radością bezgranicznie swobodnego tworzenia. Tłumiła radość męka trwożliwa z powodu „nonsensu“ założenia dla zadecydowanej bitwy, nonsensu pozostawienia gros sił zebranych w Warszawie.

Postanowił nieprzyjaciela sunącego na Warszawę zaskoczyć śmiałym atakiem, uderzeniem w skrzydło nacierających sił głównych. Dla uderzenia tego szukał odpowiedniej siły.

Lecz obawa o morale frontu wewnętrznego, odpowiedzialność za państwo i stolicę, która tyle trwogi okazywała, nakazywała przedewszystkiem zabezpieczyć stolicę i wlać w nią uczucie pewności. A wpoić chciał tę pewność i tym co w delegacji do Mińska jechali, by nie była delegacją „żebraczą“. Więc trzeba było zostawić w Warszawie niemal wszystkie siły żywe i techniczne, które dla obrony stolicy zebrano, których Warszawa przerażona klęskami się domagała. Trzeba było pozostawić 10 dywizji tj. prawie połowę sił polskich jako obsadę Warszawy i Modlina, skazując je na pasywność, gdyż frontalny kontratak stamtąd na główne siły przeciwnika prowadzony być nie mógł. Sugestja zgromadzonej siły podtrzymywać miała tylko moralne siły Warszawy i jej zaufanie do możliwości obrony.

Przy takiem założeniu jakąż siłę dać można było grupie przeznaczonej dla ataku? Ile wogóle siły żywej i technicznej można było skupić dla wielkiego, rozstrzygającego manewru? Wszystkie obliczenia obracały się dokoła 4-rech dywizji piechoty z niewielką ilością jazdy. Taki stan rzeczy określił Piłsudski jako nonsens założenia, jako nonsens strategji. I nie chcąc nim obarczać nikogo, zdecydował, że przy ogólnej reorganizacji dowództwa wywołanej zmianą sytuacji, w swoje ręce weźmie „wykonanie części najbardziej nonsensowej t. j. wykonanie tego ataku“. „Uśmiechała mi się zresztą, — dodaje — ta myśl skądinąd, by w czasie decydującej operacji nie być stałym objektem nacisku mędrkującej trwogi i rozumkującej bezsilności. Zestawiwszy po kilka razy wszystkie próby rachunku, zdecydowałem dwie rzeczy: wycofać ku południowi większą część armji 4-tej i zaryzykować osłonę południową, wyciągając z nie dwie dywizje, które uważałem za najlepsze, 1-szą i 3-cią legjonową. Następnie ostatecznie postanowiłem, że kontratak poprowadzę sam chociaż zgóry w ten sposób przesądziłem, że wprowadzam wskutek tego bezład w dowodzeniu, gdy biorę może na czas dłuższy dowodzenie bezpośrednie małej zaledwie części wojsk, których byłem naczelnym wodzem“.

Dnia 6-tego sierpnia plan Naczelnego Wodza przelany został w zasadniczy rozkaz regulujący rozkład strategiczny dla wojsk do bitwy pod Warszawą, *polegający na uderzeniu od południa na bok i tyły wojsk rosyjskich otaczających Warszawę.* Jako miejsce koncentracji tych wojsk wybrane zostały okolice przykryte rzeką Wieprzem z oparciem lewego skrzydła o Dęblin i przykryciem w ten sposób mostów, zarówno przez Wisłę jak i Wieprz.

W związku z wypracowaniem odnośnego rozkazu zaznacza Piłsudski wyraźnie, *że równocześnie odrzucił koncepcję gen. Rozwadowskiego planującą uderzenie ku północy, t. zn. ku Warszawie, a natomiast przystąpił natychmiast do ustalenia warunków koncentracji,* która po krótkiej dyskusji z gen. Rozwadowskim umiejscowiona została w okolicach za Wieprzem.

Francuski Generał Mordacq w swem dziele „Les legendes de la Grande Guerre“, rozprawia się obszernie z legendą o ocaleniu Polski przez Francję w r. 1920. Wypracowany przez Marsz. Focha i przywieziony do Polski z końcem lipca 1920 r. przez gen. Weyganda plan kontrofenzywy przeciwko wojskom rosyjskim, przewidywał oparcie się o Wisłę i następnie wielki kontratak lewem skrzydłem w okolicach Modlina, a więc plan strategiczny, opierający się w założeniu na precedencie zwycięskiej kontrofenzywy francuskiej nad Marną, podczas gdy plan Marsz. Piłsudskiego polegał na kontrataku prawem skrzydłem wprost na tyły wroga. *„Zasługa Marsz. Piłsudskiego — pisze gen. Mordacq — jest tem większa, że Jego idee manewru przez prawe skrzydło zdecydowanie zwalczali poszczególni jego dowódcy, zwłaszcza jego szef sztabu gen. Rozwadowski.* Na szczęście Marszałek, będąc jednocześnie generalissimusem i Szefem Państwa, mógł narzucić swą wolę, i przełamać wszelki opór. To ocaliło Polskę“... Zbawcą swego kraju w r. 1920 był Marszałek Piłsudski“.

Zastanawiając się zaś nad źródłem powstania i rozpowszechnienia legendy o „wybawieniu Polski przez Francję w r. 1920“, stwierdza gen. Mordacq, że legendę tę ukuli nie Francuzi, lecz sami Polacy, przeciwnicy polityczni marszałka, którzy wbrew kategorycznym zaprzeczeniom gen. Weyganda czynili ogromne wysiłki w kierunku przeciwstawienia Marszałkowi generała francuskiego.

Dr. L. Oberlaender

Dalsze uchwały Kongresu

w sprawach bojkotu Niemiec, emigracji, organizacji i t. d.

Genewa, 14. 8. ŻAT. Komisje Światowego Kongresu Żydowskiego opracowały szereg rezolucyj, które są dziś przedmiotem dyskusji na plenum.

W jednej z rezolucyj kongres wzywa do wzmocnienia i pogłębienia bojkotu Niemiec nazistycznych, stwierdzając m. inn., że *Trzecia Rzesza jest „wrogiem Nr. 1 narodu żydowskiego"*. Liberalne elementy świata nie-żydowskiego wzywane są do współuczestniczenai w walce z narodowym socjalizmem, zwłaszcza w zakresie bojkotu antyniemieckiego. W innej rezolucji postanawia się powołać do życia biuro centralne, które w skali światowej kierować ma akcją zwalczania antysemityzmu.

Komisja organizacyjna uchwaliła rezolucję przewidującą, że Światowy Kongres Żydowski konstytuuje się w ciało permanencyjne, wybierane raz na dwa lata. W okresach między sesjami plenarnemi prace kongresu wykonywane są przez radę złożoną z przedstawicieli wszystkich skupień żydowskich, przyczem rada zbiera się raz do roku. Bieżącą pracę kongresu wykonuje specjalnie wyłoniony komitet akcyjny. Centrala komitetu ma swą siedzibę w mieście, będącem stałą siedzibą kongresu. Miasto to ma jeszcze być wyznaczone. Wreszcie jedna z rezolucyj komisji organizacyjnej przewiduje finansowanie prac kongresu z budżetu, pokrywanego z proporcjonalnych dotacyj poszczególnych skupień żydowskich.

Komisja emigracyjna kongresu uchwaliła rezolucję, pokreślającą niezwykle krytyczną sytuację mas żydowskich w krajach Europy Wschodniej. Rezolucja apeluje do krajów, mających jeszcze możliwości zaabsorbowania świeżych imigrantów, aby rozwarły swe wrota dla mas żydowskich z krajów wschodnio - europejskich. W innej rezolucji kongres wzywa wszystkie żydowskie organizacje zainteresowane w ruchu emigracyjnym do skoordynowania i ujednolicenia ich działalności. Przy kongresie ma być powołany do życia aparat emigracyjny z centralami w poszczególnych krajach, który dbać będzie o planowość akcji emigracyjnej. Wreszcie inna rezolucja przewiduje, że organa kongresu podejmą rokowania z rządami krajów, mających możliwości imigracyjne, po zbadaniu zdolności absorbcyjnych tych krajów. Rezolucja ta kończy się apelem do Żydów w krajach o możliwościach imigracyjnych, aby współpracowali z organami kongresu w celu umożliwienia jaknajwiększej imigracji Żydów z innych krajów

* * *

Genewa, 14. 8. ŻAT. Wieczorem plenum kongresu żydowskiego przegłosowało rezolucje w następujących sprawach: 1) Bojkot Trzeciej Rzeszy, 2) Sytuacja Żydów w Niemczech, 3) Sprawy gospodarcze (m. inn. apel do pracodawców żydowskich, aby nie dyskryminowali robotników - Żydów), 4) Sprawa żydowskiego banku międzyterytorjalnego, 5) Krzewienie rolnictwa wśród młodzieży żydowskiej i akcja przewarstwowienia zawodowego, 6) Roczny budżet kongresu uchwalony w wysokości 15.000 f. szt. (ma być pokryty w 50 proc. przez Stany Zjednoczone, 10 proc. przez Anglję, 5 proc. przez Polskę, reszta przez skupienia żydowskie w innych krajach), 7) Sprawy emigracyjne (uchwalone w brzmieniu komisji), 8) Sprawa uchodźców z Niemiec, 9) Sprawa akcyj społecznych.

W jednej z rezolucyj kongres wzywa egzekutywę do podjęcia rokowań z rządem sowieckim w sprawie przyznania prawa nauczania języka hebrajskiego, legalizacji ruchu sjonistycznego w ZSRR i inn. Wreszcie jedna z uchwalonych rezolucyj traktuje o zagadnieniu praw mniejszościowych zgodnie z Paktem Ligi Narodów.

Badajoz oblężone przez powstańców Grenada -- przez wojska rządowe

Lizbona. 14. 8. PAT. Radjoclub portugalski podaje, że kolumna płk. Yague rozpoczęła wczoraj wieczorem atak na Badajoz. Atak poprzedzony został ogniem artyleryjskim, 3 samoloty powstańcze bombardowały Badajoz, wyrządzając znaczne szkody. Kolumny powstańcze otaczają miasto, które ludność broni z otaczających je murów.

* * *

Burgos. 14. 8. PAT. Główna kwatera powstańców komunikuje, że wojska marksistowskie są w odwrocie w prowincji Badajoz i że dowódcy tych wojsk przygotowują się do przekroczenia granicy portugalskiej. W prowincji Navarra powstańcy w dalszym ciągu posuwają się w kierunku San Sebastjan.

* * *

Madryt. 14. 8. PAT. Minister wojny oświadczył, iż spodziewa się w najbliższej przyszłości doniosłej bitwy w Estramadurze, gdzie koncentrują się siły powstańcze. Samoloty powstańców, usiłujące poprzeć operacje oddziałów lądowych, rozproszone zostały przez lotnictwo rządowe, które atakuje również koncentrujące się oddziały powstańców. Wkońcu minister zaznaczył, że powstańcy w Grenadzie żądają posiłków, **gdyż wojska rządowe otoczyły miasto ze wszystkich stron**

Według zarządzenia ministra wojny, światła w mieszkaniach mogą być wieczorem zapalane. Na wypadek alarmu syreny uprzedzą mieszkańców, aby gasili światła.

Przed ofensywą rządową na Kastylję

Madryt. 14. 8, PAT. Korespondent Havasa na froncie Guadarrama dotarł samochodem aż do wzgórza Sierra de Guadarrama, skąd rozciera się widok na równinę kastylską, znajdującą się w rękach wojsk rządowych. Jak się zdaje, wojska rządowe przygotowują się do zajęcia w chwili dogodnej całej Kastylji. Powstańcy odczuwają brak bomb lotniczych, gdyż używają pocisków 155 mm. Wczoraj baterje rządowe ustawione przed Guadarrama, Cercedilla i Los Molinos otworzyły ogień na skrzydło wojsk nieprzyjacielskch, których artylerja odpowiadała słabo. Samoloty rządowe rzuciły bomby ogniowe, które wyrządziły znaczne straty w szeregach powstańczych. Piechota nie brała udziału w akcji aby umożliwić. działalność artylerji i lotnictwa. Korespondent Havasa udał się następnie w stronę kolumny płk. Sabeyo, która opierając się o miejscowość Pegulpinos, maszeruje na San Raphael. Dowódca kolumny oświadczył korespondentowi, że powstańcy zostali zatrzymani w swym pochodzie na Escurial. Władze Escurial dla zapobieżenia wszelkiej ewentualności, zatrzymały 500 osób, jako zakładników.

Tuluza. 14. 8. PAT. Korespondent madryckí „Depeche de Toulouze" rozmawiał z prezydentem Azaną, który oświadczył, iż wierzy niezachwianie w ostateczny sukces rządu hiszpańskiego. Najwyższe interesy waszego kraju — powiedział prezydent — są dziś bardziej niż kiedykolwiek związane z naszemi interesami.

Rozmowy naczelnych wodzów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14. 8. (Sin). W związku z konferencją, która odbyła się w dniu wczorajszym między generalnym inspektorem sił zbrojnych a generałem Gamelin dowiadujemy się, że w konferencji, która trwała od godziny 4.30 do 7, brali też udział oprócz generała Gamelin, attache generał d'Arboneau oraz przebywający w Polsce oficerowie francuscy. Ze strony polskiej brali udział generalny inspektor sił zbrojnych, szef sztabu głównego generał Stachiewicz oraz generałowie inspektoratu generalnego sił zbrojnych i wyżsi oficerowie sztabu głównego. Należy zaznaczyć, że większa część czasu upłynęła na rozmowie w cztery oczy między generałem Gamelin a generalnym inspektorem sił zbrojnych.

Nie należy chwilowo oczekiwać decydujących rozstrzygnięć jako rezultatów tej konferencji, gdyż konkretnych rezultatów oczekiwać można raczej dopiero po rewizycie generalnego inspektora sił zbrojnych w Paryżu.

Jak słychać, rewizyta ta nastąpi prawdopodobnie wcześniej, niż pierwotnie projektowano.

Przygotowania do wprowadzenia ustawy o uboju rytualnym

Warszawa. 14. 8. (O) Utworzony został specjalny komitet organizacyjny z udziałem delegatów niektórych ministerstw, niektórych organizacyj mięsnych fachowych, któryto komitet ma na celu czuwanie nad wprowadzeniem w życie przepisów o uboju rytualnym.

Co się tyczy rozporządzenia wykonawczego do ustawy, ograniczającej ubój rytualny z dniem 1 stycznia r. 1937, jest ono narazie traktowane jako ściśle poufne. Tekst rozporządzenia jest uzgodniany pomiędzy poszczególnemi ministerstwami.

Kto wygrał na loterji?

Warszawa, 14. 8. (Sin). Dzisiaj w pierwszem i drugiem ciągnieniu padły następujące większe wygrane: 20.000 zł. 93140, — 10.000 zł. 4889, 91781, 33941, 177211, — 5.000 zł. 132678, 135140, 176669, — 2.000 zł. 60781, 170820, — 1.000 zł. 63743, 88030, 110439, 134486, 169597.

25.000 zł. 100720, — 50.000 zł. 116708, — 20.000 zł. 36976, — 10.000 zł. 15226, 7356, 73077, 73929, — 5.000 zł. 54917, 184300, — 2.000 zł. 5560, 41963, 51094, 61891, 116674, 137500, 171009 — 1.000 zł. 4701, 171208, 186179, 187603.

BERNARD SINGER

Wizyta generała Gamelina

We środę przybył do Warszawy szef francuskiego sztabu generalnego generał Gamelin. Od owego dnia, kiedy nadeszła zapowiedź wizyty generała Gamelina, zmienił się charakter prasy polskiej.

Jeszcze na dzień przedtem dominowały w prasie problemy wewnętrzne: sprawa nowej partji organizowanej przez pułkownika Koca, zwłaszcza zaś sprawa uroczystości 15-go sierpnia. Teraz wszystkie artykuły koncentrują się dokoła problemów polityki zagranicznej, i jakkolwiek gen. Gamelin jest gościem generała Rydza-Śmigłego i wszystkie rozmowy obracają się dokoła G. I. S. Z. oraz Sztabu Głównego, to jednak wszyscy patrzą z uwagą w kierunku gmachu, który nietylko architektonicznie związany jest z Placem Marszałka Piłsudskiego. Uwaga skupia się na gmachu sąsiadującym ze Sztabem Głównym, — na pałac Brühla, gdzie mieści się siedziba Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Przyczyna tego jest jasna. Jeśli przybywa francuski generał do Pragi i składa wizytę czechosłowackiemu sztabowi generalnemu, to wizyta ma charakter czysto wojskowy. Polityka zagraniczna Czechosłowacji jest prosta i jasna. Opiera się na sojuszu z Francją, toteż szefowie obu sztabów spotykają się, by skoordynować i zacieśnić współpracę Francji z Czechosłowacją. Mogą omawiać sprawę czeskich zakładów Skody i czeskich fabryk amunicji, które pracują nietylko dla siebie, ale i dla Francji i Rosji Sowieckiej. — Dyskutują na temat floty powietrznej, związanej teraz nie tylko z Francją, ale i z Rosją Sowiecką.

Czechosłowacka polityka zagraniczna idzie więc w jednej parze z francuską, tak jak polityka zagraniczna Rumunji pozostaje w ścisłej harmonji z Francją. Dotyczy to również Jugosławji. Przybywają tam dość często przedstawiciele francuskiego sztabu generalnego, decydując niekiedy nietylko o kwestjach ściśle związanych z obroną kraju, ale też o różnych problemach ekonomicznych, o sprawie dalszych pożyczek i t. d. Dzięki temu też Jugosławja, Rumunja a częściowo i Czechosłowacja otrzymały od Francji większe kredyty aniżeli Polska. Co więcej, w ostatnich dniach Czechosłowacja pożyczyła Rumunji pieniądze na cele obronne, t. j. na zakupno sprzętu wojennego w zakładach Skody w Czechosłowacji.

Dzieje się to dlatego, że Czechosłowacja akceptuje w całości politkę zagraniczną Francji, ponieważ przyjaciele Francji są zarazem jej przyjaciółmi. I naodwrót, ilekroć pogarszają się stosunki pomiędzy Francją a którymkolwiek z państw, odczuwa to bezpośrednio Czechosłowacja, bo na niej się to przedewszystkiem skupia.

Francusko sowiecki pakt wzajemnej pomocy uzupełniony został analogicznym paktem pomiędzy Czechosłowacją a ZSRR.

Polska zupełnie inaczej odnosi się do przymierza z Francją. Akt podpisany w r. 1921, pomiędzy Polską a Francją, w ostatnich latach otrzymał zupełnie nowe komentarze. — Przez długi czas Polska spełniała wszystkie życzenia Francji, prowadząc tą samą politykę zagraniczną co Francja. Dzieje się to niemal aż do roku 1929.

Odtąd zaczyna się emancypacja. Polska uwalnia się od francuskiej misji wojskowej. Zmienia się sytuacja ambasadora francuskiego w Warszawie. P. Laroche z gospodarza staje się — klijentem. Polska nie chce posłusznie iść na pasku Francji na terenie Ligi Narodów, jeśli zaś czyni to, to dzieje się to bardzo powoli i niepewnie.

Na krótki czas dochodzi do skutku pewne bliższe porozumienie — po zawarciu paktu o nieagresji pomiędzy Polską a ZSRR. Przychodzi moment taki, że Francja przyrzeka pożyczkę i daje nawet zaliczkę na budowę kolei Gdynia—Katowice. Ale już druga rata

GEN. GAMELIN

nie zostaje wypłacona, a pomiędzy obu stronami wytwarza się długa lista wzajemnych porachunków.

Obie strony czynią sobie wyrzuty z powodu ubocznych flirtów. Francja ma pretensje do Polski z powodu paktu o nieagresji z Niemcami, który w oczach Francuzów przybiera charakter sojuszu. Ze swej strony Polska czuje się dotknięta paktem wzajemnej pomocy między Francją a Rosją Sowiecką.

Polska tłumaczy się, że zawarcie paktu z Niemcami doszło do skutku z chwilą, gdy Francja zamierzała zawrzeć pakt z Anglją, Niemcami i Włochami (pakt czterech), skierowany przeciwko terytorjalnym interesom Polski. Francja natomiast oświadcza, że zawarła pakt z Rosją Sowiecką w chwili, kiedy spostrzegła zacieśnienie flirtu pomiędzy Berlinem a Warszawą.

W przededniu zawarcia paktu pomiędzy Francją a Związkiem Sowieckim przybył do Polski Barthou. Usiłował on stworzyć silny blok antyniemiecki z udziałem Polski (pakt wschodni) i otrzymał odpowiedź, że Polska nie chce się angażować przeciwko Niemcom, jakkolwiek nie ma też zamiaru prowadzić akcji przeciwko Związkowi Sowieckiemu. Barthou interweniował również w kwestji stosunku Polski do Czechosłowacji. Odpowiedź polska brzmiała, że układ polsko-francuski nie dotyczy stosunków polsko-czeskich.

Barthou wyjechał z Polski w nastroju bardzo pesymistycznym. Wiózł ze sobą szereg postulatów finansowych wysuniętych przez Polskę, a tylko bardzo niewiele obietnic wobec Francji.

Sytuacja nie wyjaśniła się nawet wówczas kiedy do Polski przybył min. Eden, ani nawet po wizycie min. Lavala, który bawił w Polsce w chwili, gdy stan zdrowia Marszałka Piłsudskiego był bardzo groźny. Na kilka dni przed śmiercią Marszałek Piłsudski przyjął ministra spraw zagranicznych Becka i wyłuszczył mu negatywny stosunek Polski do paktu wschodniego.

W ten sposób zamieniła się Polska z „wiernego" w „lojalnego" zwolennika sojuszu z Francją, który w ostatniej chwili głosuje za Francją, ale zagniewany jest z wszystkimi sprzymierzeńcami i przyjaciółmi Paryża.

Francuski kapitał skarżył się w Paryżu, że jest prześladowany w Polsce. Prasa lewicowa we Francji pisała, że pakt o nieagresji, pomiędzy Polską a Niemcami, ma większe znaczenie, aniżeli przymierze francusko-polskie.

Sprzymierzeńcy Francji domagali się wyjaśnienia sytuacji. Sama Francja zmuszona była do przeprowadzenia ewidencji swych przyjaciół.

Uchwalono przejść z abstrakcyjnych rozmówek dyplomatycznych do konkretnych rozmów natury militarnej. Generałowie potrafią prędzej dojść do porozumienia. Sposobność właśnie nadarzyła się. Tak jak w r. 1921 przybył do Paryża Marszałek Piłsudski, by podpisać zawarty wówczas sojusz, tak też w obecnych warunkach oczekiwana jest wizyta nowego polskiego Wodza Naczelnego generała Rydza-Śmigłego w Paryżu.

Szef francuskiego sztabu generalnego pofatygował się do Warszawy, by tę wizytę przygotować i wyjaśnić, czy w Paryżu sprawa skończy się tylko na uprzejmościach, czy też może przecież „lojalność" z powrotem zamieni się w „wierność". Jest to więc rozmowa nietylko pomiędzy generałami, jest to sprawa, która dotyczy ul. Wierzbowej, ponieważ muszą być wyjaśnione stosunki z Berlinem, Pragą i Moskwą.

Wszystko odbywa się w tajemnicy. Nikt nie dowie się teraz co zaszło. Nie żyje już wymowny minister spraw zagranicznych Barthou. Rozmowy prowadzą teraz konspiracyjnie nastrojeni generałowie i nader dyskretny minister Beck.

Fantastycznie przeto brzmią wieści o pożyczce, o nowych aktach w Polsce. Odbywa się tutaj jedynie typowy rekonesans. Po wyjaśnieniach w Warszawie Francja zorjentuje się jakie przyjęcie zgotować polskiemu Wodzowi Naczelnemu w Paryżu, i czy generał Rydz-Śmigły wróci z Francji z nowemi aktami i z pożyczką, którą inni sprzymierzeńcy dawno już byli uzyskali.

Prezes komisji spraw zagranicznych Senatu francuskiego

o wizycie gen. Gamelin w Warszawie

Paryż, 14. S. PAT. Przewodniczący senackiej komisji spraw zagranicznych Beranger zamieścił w „Tribune des Nations" artykuł pt. „Misja gen. Gamelin", w którym podkreśla m. in., że *układy dyplomatyczne i wojskowe, łączące Polskę i Francję nigdy nie przestają być podtrzymywane z jednej i drugiej strony.* Narody tak rycerskie i lojalne, jak Polska i Francja, nigdy nie mogły żywić myśli wyparcia się kiedykolwiek wzajemnych zobowiązań faktycznych i moralnych, które na nich ciążą.

Omawiając politykę zbliżenia polsko-niemieckiego, która wywołała w pewnym sensie nieufność ze strony francuskiej, gen. Beranger podkreśla, że dyplomacja polska zawsze protestowała przeciwko wszelkim podejrzeniom z tego tytułu, utrzymując, że mogła doprowadzić do porozumienia z Niemcami, nie naruszając w niczem zobowiązań wobec Francji i że układ polsko-niemiecki jest czynnikiem dodatnim w Europie. Argument powyższy — konkluduje sen. Beranger — był najzupełniej szczery. Misja gen. Gamelin w Warszawie będzie miała na celu położenie kresu wszelkim pozorom nieporozumień polsko-francuskich. Winna ona skonsolidować związek, wynikający ze wspólnoty interesów, jak i solidarności historycznej.

A. ALPERIN

Listy z Światowego Kongresu Żydowskiego

ZBRODNIA I KARA

(Korespondencja własna „Nowego Dziennika")

Genewa, w sierpniu.

Sprawa dopuszczenia żydowskich komunistów na Światowy Kongres Żydowski została ostatecznie zakończona o późnej godzinie nocnej — po dramatycznej dyskusji. Kwestja ta stanowiła przez przeciąg kilku dni główny temat rozmów wśród delegatów.

Światowy Kongres Żydowski ferował olbrzymią większością głosów ostry wyrok na żydowskich komunistów za ich znaną destrukcyjną działalność podczas obecnych zaburzeń w Palestynie i nie dopuścił ich z tego względu do wzięcia udziału w Kongresie. Proklamacje komunistów w Palestynie i wyrazy solidarności dla tych proklamacyj ze strony komunistów amerykańskich oraz w innych krajach — uznane zostały z światowej trybuny żydowskiej za zbrodniczą działalność. I w związku z tem zapadł wyrok: surowy i zdecydowany.

Wśród 291 delegatów kongresowych, reprezentujących skupienia żydowskie w 32 krajach, znalazło się zaledwie 22, którzy głosowali przeciw temu wyrokowi. Ale nie należy być w błędzie: te 22 głosy nie wypowiedziały się za dopuszczeniem komunistów na Kongres. 22 delegatów głosowało za projektem p. Feina, przedstawiciela związku robotników w Londynie, aby ponownie przedłożyć tę kwestję komisji mandatowej do rozpatrzenia. Tylko za tym wnioskiem oddali ci delegaci swe głosy. Gdyby chodziło o bezpośredni wniosek dopuszczenia komunistów, — nie oddanoby nawet 22-ch głosów. Tak oświadczyli później ci, którzy głosowali za wnioskiem p. Feina.

A olbrzymia większość Kongresu, ponad 90 procent delegatów, sprzeciwiła się ponownemu rozpatrzeniu tej kwestji przez komisję mandatową, czyli — *za* przyjęciem uchwały komisji o niedopuszczenie komunistów.

Ta bolesna kwestja komunistów rozpatrywana była przez Kongres z całą powagą i z całem poczuciem odpowiedzialności. Cztery dni toczyły się pertraktacje. Pisałem już o długotrwałej dyskusji na zgromadzeniu delegacji amerykańskiej. Znalazła się ona ponownie na porządku dziennym delegacji amerykańskiej. Frakcja poalej - sjonistów odbyła w tej sprawie kilka posiedzeń.

Chodziły słuchy, że na zebraniu poalej-sjonistów toczyły się namiętne dyskusje. Mówiono również, że francuscy delegaci poale-sjonistyczni występowali *za* dopuszczeniem komunistów. Opowiadano również o ostrych enuncjacjach przywódców Poale-Sjonu w Palestynie i Ameryce. „Nie mogę podać ręki komunistom!" — miał się wyrazić jeden z wybitnych działaczy poalesjonistycznych w Palestynie. — „To kwestja krwi!" — Miał inny powiedzieć.

Dyskutowano nad tą sprawą bardzo długo na posiedzeniu Egzekutywy Kongresu. Odczytywano dokumenty. Znaleźli się niektórzy, którzy próbowali przeprowadzić wnioski kompromisowe. Wszystkich wysłuchano. *Ale olbrzymia większość stwierdziła bez wahania zbrodniczą działalność komunistów w Palestynie.* Przeważająca większość członków Egzekutywy wystąpiła zdecydowanie przeciw wszelakim ulgom na rzecz komunistów.

Następnie toczyły się długotrwałe pertraktacje komisji mandatowej, która przesłuchała 5-ciu komunistów amerykańskich w przeciągu 3 i pół godzin. 7-miu znanych prawników, z których składała się komisja mandatowa pod przewodnictwem p. Issacks'a z Ameryki postawiło szereg pytań delegatom komunistycznych organizacyj w Ameryce. Przeważna część pytań odnosiła się do stanowiska komunistów do obecnych wypadków w Palestynie. Ciekawe momenty ujawniły się podczas przesłuchania rabina (!), który znajdował się pośród delegatów. I po długich pertraktacjach, po dokładnem śledztwie, — komisja mandatowa ferowała jednogłośnie wyrok: *„Nie!"*.

Następnie rozpatrywano tę kwestję w najwyższej instancji — na plenum Kongresu, po ukonstytuowaniu się prezydjum. Wysłuchano sprawozdania komisji mandatowej i uchwały w sprawie komunistów, które referował p. Issacs. Około półtorej godziny trwała rozprawa komunistów na pierwszym Światowym Kongresie Żydowskim — a to wyłącznie spowodu ich znanej działalności podczas zaburzeń palestyńskich.

P. Issacs wywodził:

— Wpłynęła skarga tej grupy amerykańskiej, która przybrała nazwę „Prowizorycznego komitetu dla Światowego Kongresu Żydowskiego", że nie dopuszczono jej na konferencję, zwołaną przez amerykański Kongres żydowski wskutek tego, że wspomniana grupa nie przyznawała się do sjonizmu. Skargę tą otrzymała paryska Egzekutywa Światowego Kongresu Żydowskiego. Okazało się jednak, że skarga nie jest uzasadniona. Kierownicy amerykańskiego Kongresu żydowskiego domagali się od tej grupy, nie ażeby przyznawała się do sjonizmu, lecz by nie solidaryzowała się z proklamacjami ich towarzyszy w Palestynie, którzy nawoływali do brutalnych aktów terorru przeciw Żydom. Egzekutywa paryska doniosła w odpowiedzi tej grupie amerykańskiej, że wyraża zgodę na wspomniane żądanie kierowników amerykańskiego Kongresu żydowskiego. Grupa ta *nie chciała* jednakowoż wydać oświadczenia, iż nie solidaryzuje się z komunistami palestyńskimi. Z tego więc powodu nie została dopuszczona na konferencję w Waszyngtonie w sprawie Żydowskiego Kongresu Światowego. A okoliczność, że wspomniana grupa zwołała własną konferencję i wyznaczyła delegatów na Kongres, — jest aktem nieprawnym. Pełnomocnictwo do zwołania konferencji i wyboru delegatów na Światowy Kongres Żydowski w Stanach Zjednoczonych posiadał jedynie amerykański Kongres żydowski. Z tego względu mandaty komunistycznych delegatów nie mogą zostać uznane.

Taka była motywacja komisji mandatowej. Główny nacisk położono j e d y n i e na kwestję palestyńską. Motywy prawne znalazły się dopiero na drugim planie.

Uchwała komisji mandatowej została przedłożona Kongresowi. Zgłosił się do głosu p. Fein, delegat żydowskiego związku robotników w Londynie, wypowiadając się przeciw uchwale komisji. P. Fein złożył swe oświadczenie w sprawie dopuszczenia komunistów w bardzo wstrzemięźliwej formie, a nawet z całą rezerwą, — jednak jego wywody wywołały ostre, namiętne protesty, zwłaszcza ze strony delegatów palestyńskich.

P. Fein apelował do delegatów.

— My, przedstawiciele „Trade-Unionów" w Anglji i żydowskiego związku robotników w Londynie, oświadczamy uroczyście, że protestujemy jak najostrzej przeciw brutalnym aktom teroru w Palestynie. Nasze serca krwawią na widok zbrodni, popełnianych na Żydach w Palestynie. Zwracam się do delegatów kongresowych: Jeśli jesteście całkowicie przekonani o słuszności zarzutów, skierowanych przeciw komunistom żydowskim — głosujcie za uchwałą komisji mandatowej. Ale jeśli macie najmniejszą chociażby wątpliwość — wówczas zastanówcie się. Nasza delegacja nawiązała kontakt z amerykańską grupą. Otrzymaliśmy od nich zapewnienie, że nie będą sprzeciwiali się żydowskiej emigracji do Palestyny. Widzimy, że żałują oni swych czynów — i dlatego zwracamy się do was z prośbą: Nie odpychajcie ich... Przebaczcie im...

— Przenigdy! Przelali naszą krew! — Daje się słyszeć okrzyk sędziwego pisarza palestyńskiego, Adlera.

Okrzyk wywołuje burzę na sali. Przewodniczący dr. Goldman zwraca się do sędziwego pisarza hebrajskiego:

— Proszę się uspokoić!

— To niemożliwe, panie prezydencie!

Dr. Goldman:

— Jeśli to jest niemożliwe, proszę opuścić salę!

Adler nie odpowiada. A mówca p. Fein kontynuuje:

— Niechaj pierwszy Światowy Kongres Żydowski da dowód jedności, tolerancji. Grzeszyć jest ludzką rzeczą, przebaczać — boską. Ludzie ci zgrzeszyli, ale wy wznieście się na wyżyny boskości i przebaczcie im winy! Dr. Wise mówił tutaj, że Kongres powinien objąć wszystkich Żydów. W tym samym duchu pisze prof. Dubnow w swym liście do Kongresu. Apelujemy do was: Zrewidujcie uchwałę komisji mandatowej. Odeślijcie tę sprawę do komisji celem ponownego rozpatrzenia. Stawiam ten wniosek imieniem żydowskiego związku robotników w Londynie.

Zabiera głos w tej sprawie Louis Lipsky. Na sali panuje nerwowy nastrój. Lipsky przemawia ostro:

— Dlaczego nie dopuściliśmy tej grupy na naszą konferencję w Ameryce? Nie dopuściliśmy ich, ponieważ zjednoczyli się z najwięk-

szymi wrogami narodu żydowskiego. Program amerykańskiego Kongresu żydowskiego i Światowego Kongresu żydowskiego obejmuje budowę żydowskiej Siedziby Narodowej w Palestynie. A grupa ta stanęła w jednym szeregu z tymi którzy chcą podważyć podstawy bytu żydowskiej Siedziby Narodowej. Identyfikowali się publicznie ze zbrodniczą działalnością komunistów w Palestynie. Zainicjowali w Ameryce propagandę w duchu szkodliwej działalności komunistów palestyńskich. Do rąk ich przylgnęła krew żydowska, przelana w Palestynie. Czy możemy ich więc dopuścić do naszego Kongresu?

Louis Lipsky mówi dalej tonem wzburzonym·
— Pan Fein apelował do nas, abyśmy wybaczyli komunistom. Dlaczego nie przybyli na naszą konferencję w Waszyngtonie i nie złożyli oświadczenia, że żałują swych czynów? W Waszyngtonie znaleźliby wiele osób które zgodziłyby się na przyjęcie ich. Ale oni nie przybyli i w dalszym ciągu prowadzili swą podburzającą propagandę przeciw najświętszym interesom żydowskim w Palestynie. Przybywają tutaj i domagają się od nas przebaczenia, podczas gdy ich propaganda trwa nadal w Ameryce— nigdy, przenigdy!

Dyskusja zakończyła się. Jeden mówca przemawiał pro — a drugi contra. Dr. Goldmann przeprowadza głosowanie. O rezultacie wspomniałem powyżej.

Działalność komunistów została uznana za zbrodnię narodową przez Światowy Kongres Żydowski, przez delegatów 32 masowych skupień żydowskich na świecie. Zbrodnia spowodowała karę.

Apel prof. Dubnowa

Musimy się zjednoczyć!

Najznakomitszy historyk żydowski prof, Sz. Dubnow nadesłał Światowemu Kongresowi Żydowskiemu następujące pismo powitalne:

Jest mi niezmiernie przykro, że w tak uroczystej chwili, kiedy kładzie się podwaliny pod światową organizację żydostwa nie mogę osobiście powitać naszego zebrania i muszę zadowolić się pisemnem pozdrowieniem. W myśli jestem jednak z Wami, jako jeden z tych, którzy od lat propagowali ideę Światowego Kongresu.

Przed czterema laty, witając naszą pierwszą konferencję w Genewie, przepowiedziałem, że zbliża się okres nowych wypraw krzyżowych i średniowiecznych napadów. W następnym roku pojawiła się swastyka, która wypowiedziała nam wojnę na śmierć i życie. Pół miljona naszych braci w Niemczech żyje pod terorem, — pozbawiono ich prymitywnych praw ludzkich i zamieniono na kastę parjasów. Za przykładem Niemiec antysemityzm podniósł głowę również w innych krajach, w społeczeństwie i w sferach rządowych. Miljonom Żydów odbiera się prawa obywatelskie zapomocą środków prawnych albo teroru. Konstytucyjnie zagwarantowane równouprawnienie zostało pogwałcone wskutek antysemityzmu gospodarczego, bojkotu handlu żydowskiego, który doprowadza niejednokrotnie do ekscesów i pogromów. Położenie mas żydowskich we wschodniej Europie jest pod wielu względami gorsze, aniżeli przed wojną światową.

Obecnie zamiast prognozy możemy postawić już słuszną djagnozę. Po stu latach walk wolnościowych i aktów emancypacyjnych wstępujemy w okres k o n t r e m a n c y p a c j i. Po 50-ciu latach r u c h u antysemickiego nastąpił okres antysemickiego t e r o r u. 16 lat minęło od tej chwili, gdy traktaty pokojowe i układy Ligi Narodów zagwarantowały równouprawnienie i autonomję kulturalną wszystkim mniejszościom narodowym we wszystkich krajach — a obecnie nie jesteśmy pewni nawet naszego życia. Cały świat przygląda się napadom na Żydów, ale państwa i rządy, a również Liga Narodów, nie spieszą nam z pomocą. Jesteśmy bezbronni w niektórych krajach.

Ale kwestja żydowska jest wszak kwestją światową, ponieważ obejmuje ona naród światowy. Po wojnie światowej stała się ona również prawnie kwestją międzynarodową, ponieważ Liga Narodów, jako najwyższa instancja międzynarodowa zobowiązała się chronić wszystkie mniejszości, a mniejszość żydowska istnieje na całym świecie już ponad 2.000 lat. Jeśli miljony Żydów zostały pozbawione praw w niektórych krajach, winę ponosi nasz brak organizacji. Brak nam międzyterytorjalnej reprezentacji, upełnomocnionej do przedkładania naszych sprawiedliwych żądań na forum światowem. Nie rezygnujemy z walki o nasze prawa w każdym poszczególnym kraju zapomocą legalnych środków konstytucyjnych, ale jeśli nasza walka napotyka na otwartą hecę i teror, musimy apelować do międzynarodowych instancyj — a w tym celu musimy stworzyć organizację światową.

Był już najwyższy czas po temu. Jeśli nasz pierwszy Kongres nasze światowe zgromadzenie konstytuujące nie potrafi—spowodu wewnętrznego rozdarcia i sporów partyjnych — stworzyć organizacji światowej, mającej reprezentować wolę narodu żydowskiego, pozostaniemy nadal w obecnym stanie anarchji, wywierającej tak fatalne skutki dla naszego bytu na świecie. W czasie, gdy teror antyżydowski szaleje nad brzegami Renu — aż do brzegów Jordanu, musimy się zjednoczyć, uwolnić się od tych namiętności partyjnych, które zawsze podważały nasz byt narodowy. Musimy się zjednoczyć w potężną Ligę narodową mniejszości żydowskich na całym świecie!

TO I OWO

Miłość za witryną muzealnej gablotki

List miłosny, na wonnym różowym papierze ręką zakochanego Filona kreślony, lśniący przebogatą gamą tysiącznych odcieni uczucia, spływającego wśród westchnień na papierze spod pióra romantycznych Maryl XIX wieku, umarł śmiercią naturalną. W wieku radja i telewizji amor, skrzydlaty bożek miłości, porwany wirem współczesnego tempa, posługuje się innemi bardziej współczesnemi środkami wymiany myśli.

Długie epistoły miłosne zastąpił telefon a w szczególnie pilnych wypadkach depesza, często iskrowa, łącząca w przeciągu kilku sekund zakochanych, znajdujących się na krańcach świata.

Jak każda rzecz umarła, doczekał się i list miłosny swego pośmiertnego sanktuarjum, swego muzeum, gdzie za szybami gablotek oglądać będziemy mogli czułe listy Napoleona do Józefiny, czy też gorące wynurzenia przyszłego boga wojny wobec młodej „gąski wiejskiej", która oczarowała Napoleona, wówczas 17-letniego słuchacza szkoły wojennej.

Myśl takiego muzeum prawem przeciwieństwa, które sprawia, że najrealniejszy na świecie naród businessmenów zdobywa się na odruchy naiwnego nieraz i tem szczerszego sentymentalizmu i żyjąc zdawałoby się tylko dniem powszednim, wykazuje niezrozumiały niekiedy kult dla wszelkiego rodzaju muzealnych zbiorów, powstać mogła tylko w Ameryce. Przy osławionej V. Avenue, siedzibie plutokracji amerykańskiej, w wspaniałym nowowzniesionym gmachu, zbudowanym ze składek miljonerów amerykańskich, znajdzie pomieszczenie tysiące pamiątek, w których tlą się nieśmiertelne odblaski tęczowych skrzydeł amora. Obok listów Napoleona i różnych pamiątek po licznej plejadzie jego ukochanych, znajdą się świadectwa flirtu Nelsona, idyliczne epistoły M-me de Stael, „westchnienia" serdeczne Byrona, zaklęte w przecudowne rymy miłosne „łzy" Verlaina, naiwne listy amerykańskich bogaczów wśród cór starego kontynentu, szukających dozgonnych towarzyszek życia.

Od chwili otwarcia tego dziwnego muzeum przez jasno oświetlone sale przesuwa się codzien nie długi wąż ciekawych, zatrzymujących się przed gablotkami, zawierającemi pamiątki po wielkich ludziach i z zainteresowaniem wczytujących się w epistoły miłosne wielkich generałów i admirałów dwom hołdujących bogom — Marsowi i Amorowi.

Buisnesman amerykański, żując swą gumę, zaduma się nad temi szczątkami kultury ostatnich stuleci, tak dalekiej od sposobów jego życia i odczuwania. Amor, ten z XVIII i XIX wieków zmarł, wypierany coraz bezwzględniej przez wszechwładnego bożka interesu i może dlatego właśnie w kraju, który stał się niepodzielnem jego królestwem powstało to nowoczesne muzeum, schronisko dla serdecznych pamiątek wieków minionych.

Gdyby kobiety miały władzę...

Gdyby kobiety posiadały władzę, — jakby ją sprawowały? Pytanie to padło na posiedzeniu Féderation International Professionelle Femine, która obecnie obraduje w Paryżu. Wedle sprawozdań prasy francuskiej, odpowiedzia ła na nie miss Frances Perkins, która piastuje wysoki urząd ministra pracy w Stanach Zjednoczonych. Mówią ogólnie, że my kobiety dzierży my władzę w Stanach, ale tylko całkiem powierzchowny obserwator, mógł dojść do takiego wniosku. Niewątpliwie traktuje się nas z wielką dozą galanterji, co jest jeszcze pozostałością z czasów pionierskich, kiedy biała kobieta w Ameryce należała do rzadkości, ale nie należy się łudzić, ze większość pracujących zawodowo Amerykanek, tak co do rodzaju zajęcia jak i płacy, przeważnie ma dużo gorsze warunki od mężczyzny. Kobiety w Ameryce zupełnie nie posiadają władzy i fakt, że ja jestem przedstawicielką urzędu publicznego, wcale nie zmienia sprawy. Prawdą natomiast jest, że w USA. u miarodajnych czynników istnieje tendencja udzielenia kobietom wprawdzie nie władzy, ale zupełnego równouprawnienia. Na pytanie cobyśmy zrobiły, gdybyśmy posiadały władzę, chcę odpowiedzieć, że w pierwszym rzędzie starałybyśmy się o uzyskanie lepszych warunków bytu dla młodzieży. Naszym najważniejszym punktem programu byłaby walka ze śmiertelnością dzieci. Opieka nad niemowlętami i matkami i rozwój higieny ludowej — oto nasz program w początkach objęcia władzy.

Przewodnicząca Federacji, która jest jedną z największych i najpotężniejszych organizacyj kobiecych na świecie, miss Philipps, dodała jeszcze do tych wywodów Amerykanki: Zgadzam się zupełnie z miss Perkins. Chciałabym tylko jeszcze dodać, że głównem naszem zadaniem to walka o pokój i porozumienie narodów. I mam nadzieję, że elita wśród mężczyzn byłaby po naszej stronie

Dokoła Trzeciej Rzeszy

Czy Blum uratuje Trzecią Rzeszę przed bankructwem?

W ostatnim numerze „Die Deutsche Rewolution“ organie „Czarnego Frontu“, redagowanym przez Dra. O. Strassera, znajdujemy sensacyjne informacje o celach wizyty berlińskiej nowego gubernatora Banku Francji. Dowiadujemy się z tego artykułu, że finanse Trzeciej Rzeszy znalazły się w sytuacji nader rozpaczliwej. Olbrzymie kwoty, jakie pochłonęły i wciąż pochłaniają zbrojenia, doprowadzić muszą Trzecią Rzeszę do bankructwa. Wprost tego Trzecia Rzesza nie uczyni, lecz ucieknie się do tricku. Donoszą o tem „stokholms Tidningen“ oraz praska „Bohemia“, pisma, bynajmniej nie wrogo nastawione wobec hitleryzmu. Oba te pisma informują mianowicie, że planowana jest dewaluacja waluty niemieckiej *w postaci zgleichschaltowania jej kursu z kursem szylinga austrjackiego.*

O wiele jednak ważniejszą jest wiadomość podana przez organ szwedzki, wedle której Schacht i Labeyrie, nowy gubernator Banku Francji, uzgodnić mieli między sobą, że dewaluacja marki ma nastąpić równolegle z dewaluacją franka, względnie ta dewaluacja objąć ma też blok państw o złotej walucie, a przedewszystkiem Holandję i Szwajcarję. W tym celu podjął nowy gubernator Banku Francji swoją podróż do Berlina.

Że ta pogłoska nie jest wyssana z palca, świadczy artykuł, jaki Laebyrie ogłosił w „Agence Economique et Financiere“. W tym artykule czytamy dosłownie: „By dojść do normalnych warunków gospodarczych, jest zdaniem mojem nieodzowne porozumienie międzynarodowe w kwestji waluty, a sądzę, że temu porozumieniu towarzyszyć musi zrównanie walut“.

W rzeczywistości nie chodzi o normalne warunki gospodarcze, lecz poprostu i jedynie o uratowanie Trzeciej Rzeszy przed bankructwem. Wprost za groteskę uważać należy okoliczność, że właściwie rząd Leona Bluma ma uratowac Trzecią Rzeszę...

Dlaczego napędzony został Wilhelm Kube!

W tym samym numerze „Die deutsche Rewolution“ znajdujemy też ciekawe informacje, dlaczego Wilhelm Kube Gauleiter i Ober-Präsident Brandenburgji, pruski radca stanu i członek parlamentu, zrezygnował ze wszystkich swoich stanowisk. Taka mianowicie krótka lakoniczna notatka pojawiła się w prasie niemieckiej. Okazuje się, że Kube, jeden z najwyższych „dostojników“ hitlerowskich, złożył nietylko wszystkie swoje urzędy, lecz został poprostu wyrzucony z partji „Uszla“ (Untersuchungs und Schlichtungsauschuss) partji hitlerowskiej przeprowadziła mianowicie śledztwo, które wykazało, że Kube poprostu zdefraudował kilkaset tysięcy marek.

Kube rozpoczął swoją karjerę polityczną jako członek grupy prawicowo - nacjonalistycznej, a dopiero w r. 1928 wstąpił do partji hitlerowskiej, w której należał do grupy niewolniczo oddanej wodzowi. W dawnym sejmie pruskim był przewodniczącym frakcji narodowo - socjalistycznej, a po obaleniu gabinetu Brauna-Severinga stał się Kube nawet prezydentem sejmu pruskiego. Gdy sejm pruski został wyeliminowany, stał się Kube „gauleiterem i prezydentem brandenburskim“. Goering powołał go też do pruskiej rady państwa, a Hitler zamianował go posłem Reichstagu. Teraz świetna ta karjera skończyła się — publicznym blamażem.

Kim jest Eisenegger

Przed kilku dniami prasa szwajcarska szeroko się rozpisywała o Eiseneggerze, emisarjuszu hitlerowskim w Szwajcarji. Przejęto mianowicie list Eiseneggera do Goebbelsa, a list ten rzuca ciekawe światło na zakulisowe tło propagandy zagranicznej Trzeciej Rzeszy. Eisenegger prosił w tym liście Goebbelsa o subwencje dla wydawnictw hitlerowskich w Szwajcarji. Policja szwajcarska wdrożyła śledztwo, ale Eisenegger zdołał już uciec. Teraz „Neue Züricher Zeitung“ donosi, że Eisenegger, który swoją karjerę rozpoczął jako socjalista, był we Włoszech dwukrotnie karany za sprzeniewierzenia i defraudacje. Tytułował się „inżynierem“, a był tylko zwykłym mechanikiem. Mimoto został redaktorem i wydawcą prasy hitlerowskiej w Szwajcarji i cieszył się zaufaniem Goebbelsa. Byłby napewno pozostał na swojem stanowisku, gdyby przypadkowo w ręce policji szwajcarskiej nie wpadł jego list do Goebbelsa.

Przedwyborcze nastroje w Łodzi

(Korespondencja własna „Nowego Dziennika“)

Łódź, w sierpniu.

3-go września br. mija termin składania list kandydatów, zaopatrzonych w 300 podpisów wyborców, do Głównej Komisji Wyborczej. Z tym dniem akcja wyborcza przerzuci się z poufnych gabinetów na ulicę, wejdzie w okres intensywnej agitacji, rozgrywki między licznymi konkurentami.

Narazie toczą się pertraktacje, intymne rozmówki, tworzą się koncepcje bloków, połączeń technicznych, szuka się sprzymierzeńców i gwarancji otrzymania mandatów. Łódź może spać spokojnie. Chętnych na ojcowanie miastu nie zbraknie, może nawet ich jest zadużo, i to właśnie tych najmniej odpowiednich.

Skrystalizowanych grup jest jeszcze mało. Wyraźne oblicze ma tylko PPS i jej związki zawodowe. Po odsunięciu od spółki Bundu i ponoć po wyeliminowaniu od kandydowania Żydów, należących do PPS-u, zareprezentowana zostanie ulicy robotniczej lista czysto aryjska pod hasłem walki z endecją itd.

Endecja idzie tym razem sama pod firmą

„Komitet Wyborczy Obozu Narodowego“. Flirt zprzed dwóch lat z Chadecją skończył się. Właśnie ta Chadecja wspólnie ze swą secesją „Zjednoczenie chrześcijańsko - społeczne“, z N. P. R., chrześcijańskiemi związkami zawodowemi, „Pracą“ i z „Narodowem Stronnictwem Pracy“ tworzą „Komitet Wyborczy Narodowo-Chrześcijańskiego frontu Pracy“, występujące również przeciw endecji. To spowodowało, że w łonie endecji nastąpiło pewne przegrupowanie i słychać, że kandydować będą wyłącznie „młodzi“ należący do kompanji osławionego Kowalskiego.

Sanacja utworzyła „Polski Komitet Wyborczy Zjednoczonego Świata Pracy“. Jednak pewne grupy wyłamują się i idą do wyborów samodzielnie. Lewica sanacyjna tworzy „Niezależny Front Wyborczy“, b. radny Sznajder wystawia w V okręgu własną listę.

Rozbicie nie ominęło również i Niemców łódzkich. Robotnicy, zgrupowani w NSPP głosują na listę PPS-u, gdzie figurują ich przywódcy z b. posłem Zerbem na czele. Mieszczanie, którzy dwa lata temu szli solidarnie i zdobyli tylko jeden mandat dla hitlerowca p. Kahlerta, teraz pokłócili się między sobą i wystawią dwie listy, jedną pod auspicjami „Jungdeutschepartei“, a drugą „Volksbundu“ pod nazwą „Kulturwirtschaftbundu“.

Prawdziwa powódź bloków, spółek i konfiguracji zalała społeczeństwo żydowskie. Cudaczny kontredans portyjek, grupek i ambitnych jednostek poszukujących partnerów i sprzymierzeńców do gry wyborczej. Najwcześniej i najsolidniej stworzony został „Zjednoczony Blok Sjonistyczny“, który grupuje ogólnych sjonistów „Mizrachi“, „Hidachtud“, „Judenstaatspartei“ i „Związek rzemieślników“. Platforma tego bloku jest jasna: walka o poszanowanie naaszych praw ludzkich, obywatelskich, narodowych i ekonomicznych. To też do „Bloku Sjonistycznego“ zgłosiły akces liczne związki gospodarcze i społeczne.

„Bund“ po brzydkim odkoszu, otrzymanym od PPS-u, przeżył ciężki okres dezorjentacji i zwątpienia. Toczono rozmowy z Poalej-Sjon (lewicą) o wspólny blok, o wyniku dotąd nieznanym. Spodziewano się, że Bund wystawi swą listę tylko w okręgu IX, dzielnicy czysto żydowskiej, gdzie dwa lata temu uzyskali oni dwa mandaty. W pozostałych okręgach każą swym ludziom głosować na PPS. Tymczasem rewelacją były zapowiedzi wystawienia przez „Bund“ swych list i w innych okręgach. Odnosi się jednak wrażenie, że jest to trick polityczny. Podobno PPS miało w IX okręgu nie wystawić swej listy i wezwać robotników polskich do głosowania na listę „Bundu“. Uchwała ta miała ulec rewizji. Pociągnięcie „Bundu“ ma zatem charakter dywersyjny. Ustąpicie wy nam w IX okręgu, to my ustąpimy wam we wszystkich innych.

W niewygodnej sytuacji znajdują się folkiści. Z Agudą wzięli już zdecydowany rozbrat i nie wypada wrócić do Canossy. Sjoniści nie chcą ich przyjąć. Sami ze względu na małą liczebność nie chcą iść do wyborów, bo to kompromitacja i utrata kapitału partyjnego raz na zawsze. Krążą pogłoski, że i „Bund“ odrzucił zdecydowanie ich ofertę. Słowem, co robić? Dobrzy ludzie, dajcie im radę.

Rewizjoniści narazie zajmują pozycję wyczekującą, zbierają jednak podpisy pod swe listy. Na wszelki wypadek.

Poalej Sjon (prawica) próbuje pertraktacji z P.C. (lewicą) narazie bez pozytywnego skutku.

Pewnego rodzaju zdumienie ogarnęło Łódź, gdy dowiedziano się o powstaniu Żydowskiego Bloku Gospodarczego, w skład którego wchodziły związki sprzymierzone swego czasu z Agudą. Czyżby pokłócili się z Agudą? Było to dość nieprawdopodobne. Sądzono, że jest to taka „Mädchen zum haben“, która pójdzie z tym, który da więcej, tembardziej, że ów blok gospodarczy postawił sobie za cel doprowadzenie do ogólnego bloku żydowskiego. Hasło bardzo ładne, tylko niestety, że do realizacji tegoż zebrali się ludzie najmniej odpowiedni, biorąc pod uwagę menerów tego bloku, od lat niemający nic wspólnego z żydostwem.

Po mieście poszły krążyć na temat bloku gospodarczego ciekawe wersje. Mówiono, że Aguda czuje się słabą, wątpi w należyty sukces wyborczy i dlatego szuka wszelkich środków, by nie iść samą do wyborów. Najlepiej nadawał by się do tego ogólny blok żydowski, gdzie w stanie dzisiejszym, Aguda mogłaby autorytetem swej siły wymóc dobre warunki. Blok gospodarczy ma być forpocztą Agudy i wstępem do jej rozgrywki wyborczej.

Na środę 12 bm. zaproszono Blok Sjonistyczny do prywatnego mieszkania jednego z leaderów Bloku Gospodarczego na naradę w sprawie ogólnożydowskiego bloku. Sjoniści odpowiedzieli, że rozmawiać mogą, ale nie po prywatnych mieszkaniach.

O dalszych losach pertraktacyj — w następnym artykule.

L. G.

Wiadomości z kraju

Pięciokrotny morderca skazany na śmierć

Potworny zbrodniarz stanął przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie. Jest to 25-letni gospodarz z pod Białegostoku, Lucjan Żmiejko, pięciokrotny morderca.

Żmiejko prowadził gospodarstwo wspólnie z bratem Mieczysławem, pozatem obaj bracia uprawiali nielegalny handel bronią. Lucjan Żmiejko pewnego razu w czasie nieobecności brata ukradł mu kilkanaście złotych. Za pieniądze te kupił aparat radjowy.

Gdy Mieczysław Żmiejko stwierdził kradzież, chwycił siekierę i porąbał aparat radjowy. Rozłoszczony Lucjan Żmiejko kilkoma wystrzałami rewolweru zabił brata.

Wiedząc, że nie uniknie więzienia, postanowił zgładzić jeszcze dwóch swych wrogów. Uzbrojony wtargnął do sąsiada Albina Winnickiego i celnym strzałem położył go trupem. Ogarnął go jakiś szał. Po chwili by już w izbie St. Puzana. Miał z nim zadawnione porachunki, więc zabił.

Dokonawszy trzech krwawych zbrodni, Żmiejko zbiegł do lasów, ukrywając się przez kilka dni. Powrócił wreszcie nocą do swej chaty i ukrył się na strychu. Policja powiadomiona o powrocie zbrodniarza zarządziła oblężenie domu. Żmiejko nie pozwolił się aresztować. Ostrzeliwał się, zabijając policjanta i kuzyna swego Fr. Żmiejkę, który brał udział w oblężeniu.

Po wystrzelaniu wszystkich nabojów, pięciokrotny morderca oddał się w ręce policji.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wydał wyrok, skazujący go na karę śmierci przez powieszenie.

Po długiej naradzie Sąd Apelacyjny wyrok skazujący na karę śmierci zatwierdził. Sprawa oprze się jeszcze o Sąd Najwyższy.

Smutne wieści z Przytyka

Z Przytyka donoszą, że ludność żydowska w miasteczku znów przeżywać zaczyna dni grozy i obaw w związku ze wzmożoną agitacją bojkotową endeków i wzmocnionym terorem z ich strony. W ostatnich dniach miały miejsce ponownie liczne wypadki niedopuszczania klijentów chrześcijańskich do sklepów i straganów żydowskich oraz wybicia szyb u mieszkańców — Żydów. Pobici też zostali ciężko dwaj Żydzi, Rozenblit i Klajngart, których odwieziono do szpitala.

Agitatorzy endeccy rozpowszechniają wśród okolicznych chłopów ostatnio ogłoszone motywy wyroku sądowego w sprawie przytyckiej i w dalszym ciągu podżegają przeciw Żydom. Uwolniony przez sąd radomski Mojżesz Ferszt prześladowany jest stale przez endeków w miasteczku, a w nocy z soboty na niedzielę usiłowano uszkodzić młyn wodny Lęgi.

W sprawie wyznania i pogrzebu sen. Loewenherza

Kat. Agencja Prasowa donosi: W prasie ukazały się notatki, jakoby zmarły niedawno i pochowany we Lwowie sen. Loewenherz był katolikiem i został pochowany na cmentarzu katolickim. Od władz miarodajnych otrzymujemy wyjaśnienie, że sen. Loewenherz nie należał do kościoła katolickiego i że został pochowany na cmentarzu protestanckim.

Poniewczasie!

Organizacja straży ratunkowej na polskiem wybrzeżu morskiem.

Ostatnia katastrofa samolotu z gen. Orlicz - Dreszerem na polskiem wybrzeżu morskiem zwróciła uwagę władz bezpieczeństwa na konieczność zorganizowania straży ratunkowych na wszystkich plażach położonych w pobliżu Gdyni. Już w najbliższem czasie miejscowości: Orłowo, Jastrzębia Góra, Karwia, Jastarnia, Jurata i Hel otrzymać mają motorowe łodzie ratunkowe i specjalnie wyznaczonych do ich obsługi strażników morskich.

Konfiskata „Zielonego Sztandaru“

Komisarjat Rządu m. stoł. Warszawy zarządził konfiskatę w numerze „Zielonego Sztandaru“ wydanym na dzień 15 sierpnia kilka ustępów z artykułu wstępnego, portret jednego z działaczy ludowych, oraz kilku innych ustępów z korespondencyj oraz wyjątków z pewnej książki o roku 1920.

Nowe powództwo przeciw prof. Meissnerowi

W wydz. cywilnym Sądu Okręgowego w Warszawie toczyła się sprawa wytoczona profesorowi dr. Meissnerowi o odszkodowanie 50 tys. za wadliwie przeprowadzoną operację. Powództwo wytoczyła szwaczka, Szczepańska, którą prof. Meissner leczył. Według brzmienia skargi, Szczepańska zwróciła się do prof. Meissnera wskutek komplikacyj wynikłych w jej jamie ustnej, po wyrwaniu zęba. Prof. Meissner zaopinjował, że chora cierpi na schorzenie polipowe, które trzeba usunąć przy pomocy operacji. Ponieważ Szczepańska nie miała na to pieniędzy, prof. Meissner zgodził się, żeby odpracowała honorarjum, szyjąc przez jakiś czas u niego w domu. Tak się też stało.

W okresie, kiedy pacjentka przychodziła do mieszkania pp. Meissnerów odpracowując honorarjum za operację, profesor zapytywał się ją kilkakrotnie o zdrowie. Szczepańska skarżyła mu się na ciągły wysięg ropny z nosa. Lekarz uspokoił ją, że to normalne następstwa operacji.

Po opuszczeniu domu prof. Meissnera dolegliwość powiększała się. Ropienie wywołało odrażający odór, tak, że Szczepańska straciła możność zarobkowania. Powódka dowodzi, że lekarz przez nieostrożność naruszył jej muszle nosowe i to wywołało chroniczne cierpienie ropne. Rzecznik prof. Meissnera oświadczył w jego imieniu, iż profesor wogóle nie przypomina sobie faktu leczenia Szczepańskiej.

Sąd postanowił przeprowadzić w tym kierunku postępowanie dowodowe.

Szczegóły tragedji w mieszkaniu em. przodownika P.P. we Lwowie

O strasznej tragedji, jaka rozegrała się onegdaj swej nocy we Lwowie w domu em. przodownika policji Wawryniuka, donoszą dodatkowo: „Oblężenie“ mieszkania przez żonę Wawryniuka trwało od godz. 10-tej wieczór do 3-ciej nad ranem. Wówczas Wawryniuk przy pomocy zwoju plecionego drutu elektrycznego począł spuszczać kobietę z okna na ulicę. Na wysokości II-go piętra oderwał się kawałek gzymsu i wskutek gwałtownego szarpnięcia nieszczęśliwa runęła głową na bruk, ponosząc śmierć na miejscu.

Przerażony Wawryniuk zwinął drut, pozostały w rękach i schował do otomany. Na miejsce przybyła policja, prokurator oraz sędzia śledczy. Wawryniuka odprowadzono do wydziału śledczego, skąd po przesłuchaniu zwolniono go.

Nazwisko zabitej kobiety jest nieznane. Wawryniuk zeznał, że spotkał ową kobietę wieczór moknącą na deszczu i ulitowawszy się zabrał ją do domu, gdzie nakarmił ją, poczem pozwolił przepędzić noc na łóżku służącej w kuchni.

Makabryczne echa wojny światowej

Na rumowisku po spalonym młynie Frenkla w Przemyślu znaleźli robotnicy w czasie kopania dołu dobrze zachowany szkielet ludzki. Kościotrup był opasany pasem wojskowym, a ponadto znaleziono przy nim szereg przedmiotów wojskowych, co pozwala na przypuszczenie, że zwłoki zakopano tam podczas wojny światowej. W związku z tem odkryciem przypominają, że po zdobyciu Przemyśla przez Moskali przybył do Przemyśla car Mikołaj II., który zamieszkał w willi błp. Frenkla, położonej na terenie zabudowań młynarskich. Gęsto obstawione straże obok willi otrzymały wówczas rozkaz strzelania do każdego, ktoby odważył się wejść do ogrodu, otaczającego willę. Jest zatem wysoce prawdopodobne, że patrolujący żołnierze rosyjscy zastrzelili osobnika, którego szkielet obecnie znaleziono, zaś zwłoki pochowano w ogrodzie, celem uniknięcia śledztwa. (S-g)

Tyfus w Oświęcimiu

Oświęcim, 14. 8. (Few.) Ostatnio wybuchła w Oświęcimiu silna epidemja tyfusu. Dotychczas zanotowano dwa wypadki śmierci. Zaznaczyć przy tej sposobności należy, że Oświęcim nie posiada szpitala, wobec czego chorzy pozostają przeważnie pod opieką domową, co przyczynia się do rozpowszechniania się tej groźnej choroby. Byłoby bardzo wskazanem, ażeby władze komunalne powzięły nareszcie inicjatywę budowy szpitala, a conajmniej odpowiedniego domu izolacyjnego.

Matka bogatych dzieci zginęła śmiercią głodową

W Błoniu (pod Warszawą) zemdlała na ulicy i wkrótce zmarła kobieta, którą okazała się niejaka Fajga Birnbaumowa. Okazało się, iż śmierć nastąpiła z wycieńczenia i głodu...

Charakterystyczne, iż zmarła ma w różnych miastach Polski: w Warszawie, Łodzi i Brześciu 8-ro dzieci, które są bogate, mają przedsiębiorstwa i kamienice...

Mimo to — nie uważały sobie za obowiązek utrzymywać matkę... Staruszka - matka umarła z głodu...

Zasądzenie O. N. R.-owca

Na ławie oskarżonych przed Sądem Okręgowym w Warszawie zasiadł Piotr Kwiatkowski. O Kwiatkowskim miano poufne informacje, że należy do O. N. R. i gdy w związku z temi informacjami policja dokonała u Kwiatkowskiego rewizji, ustalono, że przechowuje on w swem mieszkaniu większą ilość egzemplarzy „Sztafety“ przygotowanej do kolportażu.

Sąd skazał Kwiatkowskiego na 6 miesięcy aresztu z zawieszeniem wykonania kary.

„Zawiedziona miłość“ — 70-letniego starca!

Iwan Iwanеńko, liczący 70 lat, z Horożany małej (pow. Rudki) napadł w polu na Marję Stecyszyn liczącą lat 58, zadając jej nożem dwie rany w okolicę serca, poczem usiłował popełnić samobójstwo, zadając sobie tym samym nożem pchnięcie w lewy bok. Iwanеńko zeznał, iż czynu tego dopuścił się z powodu zawiedzionej miłości. Iwanеńko jest wdowcem, a Stecyszynowa wdową. Stan ranionej Stecyszynowej jest groźny. Władze wdrożyły dochodzenia.

Okradziona dziennikarka

Do miejscowości Buszkowice obok Przemyśla przybyła w odwiedziny do rodziny dziennikarka z Budapesztu p. Rella Jeuöve. Nieznani sprawcy po dokonaniu włamania, skradli jej garderobę wartości około 1.400 zł., kilkaset złotych w walucie polskiej i węgierskiej, oraz dokumenty podróży. Poszkodowana dziennikarka jest żoną kapitana wojsk węgierskich. (S-g)

Napad rabunkowy w Nowym Sączu

W Nowym Sączu dokonał nieujęty dotychczas sprawca śmiałego napadu rabunkowego.

Późnym wieczorem wtargnął do mieszkania magistry farm. Hawryszczakównej przy ul. Matejki przez otwarte okno zamaskowany i uzbrojony w rewolwer osobnik i po steroryzowaniu samotnej niewiasty zażądał od niej wydania biżuterji i gotówki.

Przerażona mgr. Hawryszczakówna wydała bandycie biżuterję i posiadaną gotówkę w kwocie 300 zł., poczem ten zbiegł.

Zawiadomiony o śmiałym napadzie rabunkowym komisarjat wdrożył energiczny pościg za sprawcą.

Pożar kinoteatru w Kutnie

W czasie wyświetlania filmu „Szanghaj“ w kinie „Modern“ w Kutnie nastąpił w kabinie operatora wybuch skutkiem przegrzania taśmy filmowej. Dzięki urządzeniom izolacyjnym oraz przytomności umysłu służby i dyżurnego policjanta, zdołano uniknąć paniki na sali wśród publiczności. Miejscowa straż ogniowa ogień wkrótce stłumiła.

W czasie ratowania aparatów i taśmy filmowej ulegli poparzeniom: właściciel kina Berek Kolski, mechanik Wacław Borkowski i zastępca jego Bronisław Wojciechowski. Wojciechowski w stanie bardzo ciężkim przewieziono do szpitala powiatowego w Kutnie. Zniszczeniu uległy dwa filmy oraz zostały uszkodzone aparaty. Straty przekraczają 8 tysięcy zł.

Przegląd gospodarczy

Cechy powinny uchwalić nowe statuty do 4. IX. b. r.

Wszystkie istniejące cechy, według obowiązujących przepisów, muszą do dnia 4 września b. r., przedstawić do zatwierdzenia nowe statuty. Nieprzedłożone w tym terminie statutu, powoduje rozwiązanie cechu przez Zarząd Wojewódzki.

Nowy statut winien być uchwaolny na Walnem Zebraniu Cechu, które, wobec określonego terminu, musi się odbyć jeszcze w ciągu sierpnia. Po zebraniu należy statut przedłożyć starostwu.

Sprawa świadectw akcyzowych dla fabryk wódek

Na terenie samorządu gospodarczego rozważana była ostatnio sprawa zróżniczkowania i obniżenia świadectw akcyzowych, wysunięta przez fabryki wódek gatunkowych i likierów. Izba Przemysłowo - Handlowa w Łodzi zajęła stanowisko, iż właściwie należałoby całkowicie znieść świadectwa akcyzowe dla fabryk wódek z tem, iż jako ekwiwalent dla skarbu możnaby wprowadzić opłatę specjalną od litra zakupionego spirytusu, która wliczana byłaby przez Monopol Spirytusowy do ceny sprzedażnej. W opłacie owej mieściłby się również dodatek komunalny według ustalonego klucza procentowego.

Na wypadek, gdyby powyższa koncepcja, podyktowana zasadą koncentracji poboru opłat i równomiernego obciążenia wytwórni wódek, nie mogła być z technicznych względów zrealizowana, Izba uznała, iż uniezależnić należy ceny wspomnianych świadectw akcyzowych od ilości litrów przerobionego spirytusu z tem, iż przekroczenie ustalonej w tym zakresie minimalnej normy powinno pociągnąć za sobą proporcjonalną dopłatę, obliczaną od każdego tysiąca litrów.

Osobno należy nadmienić, że zarówno przedstawiona wyżej propozycja Izby w sprawie całkowitego zniesienia świadectw akcyzowych, jakoteż wspomniana zmiana systemu obecnych świadectw zawarowałaby w zasadzie obecną wysokość wpływów z tego tytułu, natomiast proponowana modyfikacja elastyczniej powiązałaby wysokość świadczenia podatkowego z faktycznemi rozmiarami produkcji.

Rynek zegarmistrzowsko-jubilerski

Sytuacja w przemyśle zagarmistrzowsko - jubilerskim kształtowała się wdrugim kwartale br. pod znakiem wprowadzonych w tym okresie ograniczeń w zakresie obrotu środkami płatniczemi a specjalnie pod znakiem wypływających stąd konsekwencyj w zakresie obrotu złotem. W szczególności wskutek ogłoszonego dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznemi i krajowemi środkami płatniczemi z 26. IV. 1936 r., odczuć się dał w okresie sprawozdawczym brak złota potrzebnego dla celów przetwórczych, co w znacznej mierze utrudniało normalny tok pracy w zakładach wytwórczych.

Nabycie bowiem złota na rynku prywatnym było znacznie utrudnione m. in. i również wskutek tezauryzacji tego kruszcu przez osoby prywatne, jednorazowy zaś przydział złota dla celów przetwórczych ze skarbca banku emisyjnego pokrywał w małym jedynie procencie zapotrzebowanie warsztatów jubilersko - złotniczych. Również nabycie srebra natrafiało, w związku z wprowadzonemi ograniczeniami przywozowemi, na znaczne trudności. Przydział tego kruszcu z ogólnego kontyngentu dla warsztatów wytwórczych nie pozostawał w żadnym stosunku do wielkości rzeczywistego zapotrzebowania.

Korzystny dla eksportu polskiego stan clearingu z Austrją

Ze źródeł autorytatywnych komunikują, że obawy wysuwane przez niektórych eksporterów co do możliwości uzyskania zapłaty za eksport do Austrji są nieuzasadnione. W tej chwili bowiem znajduje się w Banku Polskim na rachunku Austrjackiego Banku Narodowego przeszło 6 miljonów złotych. Ta suma przeznaczona w pierwszym rzędzie dla eksporterów polskich, daje wszelkie gwarancje rychłego uzyskania należności.

Celuloza ze słomy

Donoszą z Rzymu, że w miejscowości Foggia budują większą fabrykę celulozy oraz papieru, która ma być w krótkim czasie uruchomiona. Celuloza będzie produkowana ze słomy, której w wielkiej ilości dostarczą okoliczne wioski. Dzienna produkcja wynosić ma 300 q papieru, przeznaczonego przeważnie do drukowania gazet. Wytwórcą jest syndykat celulozowy, „Sindicato Cellulose Pamillo".

SOBOTA, 15 SIERPNIA.

Kraków (239.5) 8 Audycja poranna; 8.55 Program na dzień bieżący; 9 Mała ork. P. R.; 10.05 Transmisja nabożeństwa z Poznania; 11.45 „Kraków i Wilno" pogadankę wygł. red. Leczycki; 11.57 Sygnał czasu, hejnał z Wieży Marjackiej; 12.03 Poranek muzyczny: „Łabędzia woda", opowiadanie w skróceniu Adolfa Dygasińskiego; 14.20 Słuchowisko wiejskie; 15 Koncert reklamowy; 15.30 „Z Błoń Krakowskich w górskie hale" audycja muzyczna dla dzieci; 15.45 „Marsze pułków pomorskich" w wyk. Orkiestry dętej 63 pp. pod dyr. Grabowskiego; 16.10 Rok 1920, Wyjątek z książki J. Piłsudskiego; 16.25 „Szlakiem żołnierskiej piosenki" audycja; 17 Koncert w wyk. ork. symfonicznej pod dyr. Wiktora Buchwalda — transmisja z Ogrodu Zoologicznego w Poznaniu; 17.50 „Na wykapach Białej Wisełki" pogadankę wygł. prof. Kazimierz Simm; 18 Pogadanka aktualna; 18.10 Chwilka społeczna; 18.15 Muzyka z płyt; 18.45 „Bitwa warszawska" wygł. ppułk. Adam Bartkiewicz; 19 Koncert w wyk. Małej orkiestry P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego i solistów; 20.15 Audycja dla Polaków zagranicą; 20.45 Dziennik wieczorny i pogadanka aktualna; 21 Recital skrzypcowy Stefana Rachonia; 21.30 1) „Zmarnowana kula" skecz Marcelego Achard'a w przekładzie z francuskiego i opracowaniu radjowem Ewy Hartleb, 2) „Tajemniczy supełek" skecz Tristana Bernard'a w przekładzie z francuskiego Stefana Flukowskiego; 22 Transmisja i wiadomości z XI. Olimpjady w Berlinie; 22.30 Lokalne wiadomości sportowe; 22.35 Same mazurki odegra Władysław Szpilman; 23 Muzyka taneczna w wyk. Małej orkiestry P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego.

• • •

Warszawa (1339.3) 11.45 Przegląd filmowy; 18 „Nasz program"; 18.15 Polskie pieśni i arje (płyty).

Lwów 377.4) 11.45 „O zapoznanych wielkich malarzach polskich XIX w." wygł. prof. Władysław Lam; 18.05 Lekkie pieśni w wyk. Walerji Jędrzejowskiej (sopran). Przy fortepianie Irena Lipczyńska.

Katowice (395.8) 10.05 Gra orkiestra Editu Lorend (płyty); 18 „Swaczyna u Dorotki" — audycja dla dzieci; 18.25 „Opowiadał pan Lompa" fragment z noweli Włodzimierza Żelechowskiego z cyklu „Dawni działacze śląscy".

Łódź (224) 11.45 Pogadanka prawnicza pt. „Mały przestępca" — wypowie Marjan Kozowski; 18 „Życie m. Łodzi" pogadanka pt. „Przed wystawą ogrodniczą w Łodzi" wypowie inż. Leon Firaś; 23.30 Koncert życzeń.

• • •

Wiedeń (506.8) 20.05 „Die Vielgeliebte" (Ukochana) — operetka Dostala; 23.10 Muzyka dwufortepianowa. Wyk. Rita i Juljusz Iserlisowie; 23.50 Muzyka cygańska z Budapesztu.

Budapeszt (549.5) 20.05 Koncert ork. Opery Królewskiej. Dyr. F. Friedl; 21.30 Orkiestra cygańska.

Medjolan (368.6) 20.45 Wieczór oper. 1) „L'ospite inatteso" komedja liryczna Mangiagallego, 2) „Goyescas" opera Granadosa.

Paryż (431.7) 20.30 Radjokabaret; 22.45 Muzyka taneczna zesp. Poree.

Okazje do handlu z zagranicą

Firma grecka pragnie objąć przedstawicielstwo fabryki tkanin bawełnianych. Firma holenderska poszukuje przedstawicielstwa fabryki tkanin bawełnianych, wełnianych damskich, sztuczno - jedwabnych i mieszanych, również drukowanych. Firma cypryjska pragnie objąć przedstawicielstwo fabryki wyrobów wełnianych, bawełnianych, sztuczno - jedwabnych, naczyń emaljowanych i wyrobów papierowych.

Bliższych informacyj udzieli biuro Izby Przemysłowo - Handlowej w Łodzi.

Do redaktora „Nowego Dziennika"

Obrazek autentyczny

Ze składu gramofonów na ulicy Grodzkiej wyszły wczoraj w południe po jakiejś scysji z właścicielką trzy młode kobiety, należące, sądząc z wyglądu, do prowincjonalnej półinteligencji. Obrzuciwszy kupca stekiem obelg, przez dłuższy czas pomstowały na cały głos na „jewrejów", a wkońcu jedna z nich oświadczyła ze gdy przyjdzie do niej do domu pierwszy lepszy żydowski handlarz, zamknie się z nim w pokoju i miotłą, gdziebądź zamaczaną, kości mu poprzetrąca, a potem powie, że ją chciał zgwałcić(!) Nie brakło jej wcale odwagi wykrzykiwać tak na ulicy wobec licznych przechodniów.

Tak wygląda etyka, hodowana w społeczeństwie przez różne wielkie i małe dzienniki.

Nie-Żydówka.

Harce motocyklistów w Alei 3 Maja

Przed kilku dniami zamieściły dzienniki notatkę o wypadku, jakiemu uległ znany obywatel krakowski p. St. Landau, przejechany przez motocykl w chwili, gdy p. L. wracał do domu Aleją 3 Maja. Zdawałoby się, że wypadek ten zwróci uwagę miarodajnych czynników, Magistratu, czy Policji na stosunki panujące na tej że Aleji. Niestety, nie! Zabieram przeto głos na tej drodze w nadziei, że może głos prasy będzie skuteczniejszy.

Spacer na Błonia względnie Aleję 3 Maja w godzinach wieczornych jest połączony z niebezpieczeństwem dla zdrowia i niemal dla życia. Na nowo wybudowanej jezdni odbywają się wyścigi i niesamowite harce motocyklistów. Między rowerzystami (przeważnie chłopcami szkolnymi) i piechurami uwijają się i pędzą z zawrotną chyżoscią motocykliści, a jeśli dodamy do tego gwar spacerowiczów i hałas wywołany rozgłośnikiem radja, to można mówić o cudzie, jeśli wypadki nie zdarzają się codziennie. O zatruwaniu powietrza wyziewami z aut i motocyklów już nie mówię, — ale kalectwo i śmierć czyha na każdym kroku!

Możeby przecież władze wglądnęły i wydały stosowne zarządzenie. *Dr. J.*

Skala wartości amerykańskich sław filmowych

Amerykanie są nieprześcignieni w umiejętności ujmowania wszystkich przejawów życia pod kątem interesu. Ostatnio związek amerykańskich właścicieli kinoteatrów opracował szczegółową statystykę „dochodowości" poszczególnych gwiazd i sław filmowych za rok 1935. Rekord w tym roku pobiła złotowłosa Shirley Temple, której filmy dają pewny 100-procentowy sukces kasowy. Na drugiem miejscu idzie Will Rogers, zmarły tragiczną śmiercią w katastrofie samolotowej, który na ckali t. zw. „moneymakers", to jest aktorów zapewniających największą dochodowość filmu uzyskał wskaźnik 93, tj. o 7 p. mniejszy od Shirley Temple.

Clark Gable uzyskał wskaźnik 73, Astaire i Ginger Rogers 57, Jean Crawford 55, Claudette Colbert 52, Dick Powel 50, Wallace Beery 47.

Pewien dziennikarz amerykański, którego to zestawienie nie zadowoliło, zaatakował statystykę właścicieli kin i podkreślił, że lista przez nich podana nie odpowiada gustowi amerykańskiej publiczności.

Cóż kiedy cyfry frekwencji zdają się mówić coś wręcz przeciwnego!

KRONIKA

SIERPIEN	Wschód słońca 4 g 13 m
15	Zachód słońca 18 g 43 m
SOBOTA	27 Ab 5696

Wyjazd Rabina Dra M. L. Kurtza do Palestyny

W najbliższych dniach wyjeżdża do Palestyny zasłużony działacz mizrachistyczny, jeden z założycieli ruchu „Haszomer Hadati“ oraz członek kierownictwa ruchu „Tora w‘ Awoda“ w Krakowie rabin Dr. M. L. Kurtz. Z tej okazji urządza org. „Haszomer Hadati“ oraz ruch „Tora w‘ Awoda“ dziś w sobotę o godz. 4 pop. w lokalu „Ceirej Mizrachi“ Dietla 11 pożegnalną mesibę.

„Chodzi nam o to, aby Żydzi nie jechali!“

W czwartek 13 sierpnia zgłosiła się p. T. do kasy biletowej zagranicznej na dworcu krakowskim i zażądała biletu do pociągu popularnego, odjeżdżającego w piątek do Zakopanego.

Kasjer oświadczył jej, że nie ma chwilowo biletów, gdyż są wysprzedane, ale jest możliwe, że będzie dostawiony do pociągu jeszcze jeden wagon, wobec czego może zgłosić się popołudniu.

Gdy p. T. zjawiła się popołudniu, kasjer oświadczył jej, że niestety wagonu dodatkowego nie będzie. Równocześnie dodał jednak:

„Może pani uda się do Dyrekcji Kolejowej Tam są jeszcze zarezerwowane bilety. Chodzi nam bowiem o to, aby Żydzi nie jechali“.

P. T., która jest Żydówką, nie skorzystała naturalnie z propozycji usłużnego kasjera...

Gość amerykański

Złożył nam wizytę w redakcji p. dr. Paul Romanoff z Nowego Jorku, wybitny znawca sztuki żydowskiej i archeolog, kurator muzeum żydowskiego seminarjum teologicznego w N. Jorku.

Dr. Romanoff, który jest współpracownikiem szeregu poważnych pism żydowskich w Ameryce, interesuje się szczególnie zabytkami sztuki żydowskiej w Polsce. Przyjazd jego ma na celu zebranie materjałów do monografji z tej dziedziny. Wczoraj dr. Romanoff zwiedził starą bóżnicę i inne zabytki żydowskie. W rozmowie z nami dr. Romanoff dał wyraz zdziwieniu, że żydostwo krakowskie nie zdobyło się jeszcze na założenie muzeum zabytków sztuki żydowskiej. Cenne zabytki krakowskie pozbawione są wszelkiej opieki i ulegają zniszczeniu. Nasz Gość nie może tego zrozumieć, że nikt się o to nie zatroszczy.

Urząd pocztowy przy Wystawie Turystyczno-Uzdrowiskowej

Dla wygody publiczności zwiedzającej Wystawę Turystyczno - Uzdrowiskową w Krakowie i ułatwienia jej korzystania z usług pocztowych, Dyrekcja Poczt i Telegrafów w Krakowie uruchomiła oddział nadawczy urzędu pocztowego Kraków 1. na czas trwania wystawy, tj. od 15 sierpnia do 6 września br. w hollu Akademji Górniczej przy Alei Mickiewicza 30.

Oddział ten czyny będzie codz. w godz. od 9—18-tej w działach: listowym, telegraficznym i telefonicznym ze sprzedażą znaczków pocztowych, kart widokowych i druków płatnych. Przesyłki nadane w tymże oddziale zaopatrywane będą w odcisk specjalnego stempla propagandowego.

Znaczki pocztowe „Gordon Benett“

Z dniem 15 bm. rozpocznie się sprzedaż na poczcie znaczków pocztowych, wartości 30 i 55 groszy o charakterze okolicznościowym w związku z turniejem balonowym o nagrodę „Gordon Benetta“. Na znaczkach uwidoczniony będzie napis okolicznościowy „Gordon-Benett 30. 8. 1936“.

—oOo—

— ZAMIAST KWIATÓW na grób bł. p. Dr. Zygmunta Lachsa złożyli na rzecz Tow. Przyj. Szpit. żyd. w Krakowie: Helena Landauowa 50 zł. Zofja Lachsowa z córkami 200 zł., Dr Jan Lachs 100 zł., Dr. Abraham Lachs 100 zl. 7301g

—oOo—

— W LECIE ZAROST ROŚNIE SZYBCIEJ. — Spotęgowany wzrost włosów, jaki obserwujemy w lecie, ma ścisły związek z wyższą wartością odżywczą pokarmów, przyjmowanych w tej porze roku. Nieobojętnym w tym okresie staje się dla każdego dobór jak najlepszych ostrzy. Mamy do zanotowania znaczny postęp w dziedzinie produkcji ostrzy, a mianowicie wynalazek wklęsłego szlifu. Ten wklęsły szlif, identyczny, jaki posiadają oryginalne brzytwy angielskie jest w produkcji polskich brzytewek „Toledo“, które temsamem stanęły odrazu na czele krajowej wytwórczości ostrzy do golenia.

—oOo—

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI

— DZIŚ 2 PRZEDSTAWIENIA „TEL-AWIW“ W LETNIM TEATRZE ŻYDOWSKIM. Wobec wielkiego powodzenia „Tel - Awiw“ grany będzie jeszcze przez 3 dni. Dziś o godz. 5 pop. (po cenach zniżonych) i o godz. 8.45 wiecz, jutro o godz. 5 pop. i 8.45 wiecz. i w poniedziałek o godz. 8.45 wiecz. Przedstawienia odbywają się bez względu na pogodę, gdyż widownia jest kryta. Przedsprzedaż biletów w firmie A. Fischhab, ul. Grodzka 46, a od 2 pop. przy kasie teatru.

— OSTATNIE WYSTĘPY OPERETKI WILEŃSKIEJ W TEATRZE IM. J. SŁOWACKIEGO. — Dziś w dniu uroczystego obchodu Święta Żołnierza Polskiego przedstawienie operetki „Wiktorja i Jej Huzar“. Jutro pożegnalne przedstawienie operetki wileńskiej. Dana będzie melodyjna operetka Abrachama „Bal w Sawoy‘u“, która dzięki szampańskiemu humorowi i świetnej grze artystów z pp. J. Kulczycką, B. Halmirską, S. Bestani, K. Dembowskim, W. Szczawińskim i M. Tatrzańskim na czele zdobyła sobie w Krakowie nie zwykłe powodzenie.

— Z TEATRU „BAGATELA“. Nowa rewja pt. „Gdy kogut pieje“ przesycona jest śpiewem, tańcem, wesołością i humorem, a przytem ma frapującą treść. Rewja należy do sztuk łączących wyborną budowę sceniczną z walorami czysto teatralnemi, których rozwinięcie spoczywa w rękach aktorskich: Gilewskiej, Halickiej, Gronowskiego, Nowowiejskiego, Kwartetu Wyględowskich i in.

Gusta Lieblich, Oświęcim — Aron Grajower, Chrzanów
zaręczeni w sierpniu 1936 r.
Osobnych zawiadomień nie wysyła się

ODPOWIEDZI REDAKCJI:

STAŁY CZYTELNIK B. Z. 18: Odpiszemy listownie po otrzymaniu adresu.

I GIEŁDY

KRAKOWSKA GIEŁDA AKCYJNA

Kraków, 14. 8. Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna, utrzymana, ruch mało ożywiony, większość papierów bez zainteresowania. Skromnych obrotów dokonano jedynie 4 proc. poż. dolarową po kursie zł. 47.90.

KRAKOWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

Kraków, 14. 8. Pszenica dworska nowa 20.50—21.50 targowa nowa 20.25—20.50 Żyto dworskie nowe 14.75—15 targowe nowe 14.60—14.75 Owies targowy nowy 13—13.50 Jęczmień targowy nowy 14—14.25. Mąka pszenna gat. I wyciąg. 20 proc. 38.50—40 IA 45 proc. 36—37.50 IB 55 proc. 34—35 IC 60 proc. 32.50—33.50. razowa 95 proc. 26—26.50. Otrębу żytnie stand. 8.75—9 pszenne średnie 9.50—10. Tendencja stała — podaż średnia — dowozy lokalne średnie.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 14. 8. Akcje: Bank Polski 97.50. Tendencja utrzymana.

Papiery procentowe: 3% prem. poż. inwest. I em. 64 II em. 62.50 dolorówka 47.25—47.50 stabilizacyjna 48.50—49.50.

Tendencja utrzymana.

Listy zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Banku Rolnego bez zmiany.

Dewizy: Belgja 89.58 Holandja 360.80 Londyn 26.74 N. Jork tel. 5.31¾ Praga 21.96 Szwajcarja 173.28.

Tendencja niejednolita.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

Poznań, 14. 8. Ceny orjentacyjne: Żyto bez zmiany, pszenica 20.25—20.50 jęczmień 630-640 g/l 15.50—16 jęczmień 667-6776 g/l 16.75—17. Mąki pszenne wszystkie gatunki obie kolumny o 50 gr. wyżej. Reszta notowań bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne. Uwaga pozostaje bez zmiany.

GIEŁDA ZURYCHSKA

Zurych, 14. 8. Dewizy: Paryż 20.20¼ Londyn 15.43 Nowy Jork 3.06 7/8 Bruksela 51.70 Medjolan 24.15 Amsterdam 208.30 Berlin 123.40 Sztokholm 79.55 Oslo 77.52½ Kopenhaga 68.87½ Białogród 7.— Ateny 2.90 Konstantynopol 2.45 Bukareszt 2.50 Helsinki 6.76.

Tendencja niejednolita.

POŻYCZKA STABILIZACYJNA

w Londynie Ł. 78.— w Paryżu Fr. fr. 1120.

Tendencja mocna.

POŻYCZKI POLSKIE W NOWYM JORKU

Nowy Jork, 13. 8. Kursy otwarcia: Dillonowska 48 Stabilizacyjna 68.25 Dolarowa 47.— Warszawska 39.75 Śląska 41.625. Kursy zamknięcia: Dillonowska 49.— Stabilizacyjna 68.375 Dolarowa 50.25 Warszawska 41.50 Śląska 42.75.

Tendencja mocna.

LONDYŃSKA GIEŁDA METALI

Londyn, 14. 8. Notowania w Ł. za tonnę. Cynk 13½ termin. 13¾ Cyna 182½—¾ termin 179—½ Banka 185½ Straits 187¼ Ołów 16¾ termin. 16 7/8 Miedź 38¾—13/16 termin. 39—1/16 Elektrolit. 43—½ Złoto 138.4.

REPERTUAR KINOTEATROW

ADRIA: „Serce ze stali“ i „Tajemnica ekspresu Nr. 6“.
APOLLO: „Mały król“. (Glorja Stuart, Victor Mc Langlen).
ATLANTIC: „Napad na Kongo“ i „Noc na Transatlantyku“.
BAGATELA: „Małżeństwo“ oraz rewja p. t. „Gdy kogut pieje“.
DOM ŻOŁNIERZA: „Piotruś“ (Franciszka Gaal)
PROMIEŃ: „Tajemnica małej Shirley“ i „Melodje wielkiego miasta“.
STELLA: „Moskiewskie noce“.
ŚWIT: „Pat i Patachon jako bezdomni“.
SZTUKA: „Broadway Bill“ (Warner Baxter i Myrna Loy).
UCIECHA: „Kłopoty sportowca“ (Joe Brown)
WANDA: „Załoga“ (Annabela, Jean Murat)

Gdy mowa o prowokacji -- to pierszeństwo mają endecy

Łódź, 14. 8. G. W dniu dzisiejszym starosta grodzki dr. Wrona zaprosił przedstawicieli PPS i Bundu na naradę w sprawie sobotniego pochodu Stronnictwa Narodowego w związku ze świętem Żołnierza Polskiego. Z ramienia PPS brał udział p. Hodzyński, przewodniczący OKR, a z ramienia Bundu p. Milmann.

Starosta apelował do przedstawicieli chrześcijańskich i żydowskich robotników, aby nie dali powodu do prowokacji. Na to przedstawiciele robotników odpowiedzieli, że raczej endecy prowokują i na dowód tego przedstawili szereg wypadków z 3 maja, kiedy endecy byli stroną prowokującą.

P. starosta prosił o przedłożenie mu odpowiednich materjałów.

Zasądzające wyroki

Łódź, 14. 8. G. W dniu dzisiejszym Sąd Okręgowy rozpatrywał 3 sprawy endeckie. W pierwszej rozprawie oskarżeni byli czterej członkowie Stronnictwa Narodowego w Łęczycy za stawianie oporu policji. Sąd starościński skazał ich od 3—7 dni aresztu. Naskutek apelacji Sąd Okręgowy wydał wyrok uniewinniający.

Druga rozprawa toczyła się przeciwko członkom Stronnictwa Narodowego za noszenie mieczyków Chrobrego. Sąd Okręgowy zatwierdził wyrok sądu starościńskiego.

W trzeciej rozprawie odpowiadał niejaki Leopold Bodstein, członek Stronnictwa Narodowego, u którego podczas rewizji znaleziono rurkę żelazną tzw. paragraf. Sąd starościński skazał go na 30 zł. grzywny.

W rozprawie apelacyjnej oskarżonego bronił adw. Kowalski, który twierdził, że po ostatnich napadach na członków Stronnictwa Narodowego, członkowie tego stronnictwa, dla celów samoobrony muszą nosić jakąkolwiek broń. Sędzia zwrócił uwagę adwokatowi, że broń ta służyła nietylko do obrony, ale i do napaści. Po przeprowadzonej rozprawie Sąd Okręgowy zmniejszył oskarżonemu karę ze zł. 30 na 3.

Dantejskie sceny rozgrywały się w czasie pożaru fabryki w Łodzi

Trzy ofiary zmarły w szpitalu

Łódź. 14. 8. (G) Dzisiaj zmarli trzej robotnicy Jan Kałecki i Jan Baryszewski, którzy spadając z drugiego piętra płonącej fabryki Szajnroka, odnieśli ciężkie obrażenia i Zygmunt Krawczyński, który nabił się na sztachety parkanu okalającego zabudowania fabryczne.

Podczas pożaru działy się dantejskie sceny. Z chwilą wybuchu pożaru natychmiast zapaliły się schody, łączące poszczególne piętra, tak, że robotnicy pracujący na wyższych piętrach nie mogli się wydostać. Straż pożarna starała się przyjść z pomocą robotnikom znajdującym się wewnątrz budynku, układając na podworcu bele wełniane, ale robotnicy nie czekali na wyścielenie podwórza i wyskakiwali oknami, ponosząc ciężkie obrażenia. W akcji ratowniczej brało udział wojsko, pod kierownictwem gen. Langera dowódcy O. K. IV.

Dwa groźne pożary

zniszczyły kilkadziesiąt rodzin żydowskich

Łódź. 14. 8. (G) Dzisiaj o godz. 5 straż ogniowa w Łodzi została zaalarmowana wielkim pożarem, który wybuchł w Strykowie, pod Łodzią. Podczas pożaru spaliło się 10 domów. 28 rodzin przeważnie żydowskich pozostało bez dachu nad głową. W gaszeniu pożaru w Strykowie brały udział wszystkie okoliczne straże ogniowe.

O godzinie 2 nad ranem, zanim straż ogniowa łódzka zdołała wrócić do Łodzi ze Strykowa, została zaalarmowana, że w Głownie wybuchł wielki pożar na Rynku. Spłonęło kilkanaście domów, również przeważnie żydowskich. Straty wynoszą około 100 tys. zł.

Listy wyborcze do kahału w Sosnowcu

(Telefonem od naszego korespondenta).

Sosnowiec, 14. 8. (K). Dzisiaj o godzinie 7 wieczorem upłynął termin do wniesienia list kandydatów do gminy żydowskiej. Ogółem zgłoszono 24 listy, w tem 8 fikcyjnych.

Lista organizacji sjonistycznej nosi nr. 18. Na czele listy sjonistycznej figurują: dr. Melodysta, adw. Fruchs i p. Reicher.

Lista Ligi Pracującej Palestyny w ostatniej chwili rozbiła się, gdyż z osobną listą wystąpił Hitachdut. Osobne listy wystawili również Mizrachi i Tora Wawoda.

Jak się dowiadujemy, w poniedziałek wieczorem zbierze się komisja wyborcza, która załatwi wszystkie formalności.

Automatyzacja telefonów w Zagłębiu Dąbrowskiem

Sosnowiec, 14. 8. (K). Jak się dowiadujemy, z dniem 26 września br. nastąpi uruchomienie telefonicznych stacyj automatycznych w Sosnowcu, Będzinie i Dąbrowie Górniczej. Miejscowości Czeladź, Kazimierz, Sławków, Ząbkowice i Strzemieszyce posiadać będą jeszcze narazie centrale ręczne, które będą włączone do stacyj automatycznych.

W związku z automatyzacją telefonów opłata zasadnicza będzie znacznie obniżona, natomiast wprowadzone zostaną ograniczone kontyngenty rozmów. Jak się dalej dowiadujemy, rozmowy pomiędzy Będzinem, Dąbrową Górniczą i Sosnowcem, które dotychczas uskuteczniane były bezpłatnie, uważane będą za rozmowy okręgowe i każda rozmowa kosztować będzie 20 groszy. Poważnem udogodnieniem będzie włączenie sieci telefonicznej Zagłębia Dąbrowskiego do sieci górnośląskiej i abonenci Zagłębia Dąbrowskiego będą się mogli bezpośrednio łączyć z abonentami śląskimi bez pośrednictwa centrali międzymiastowej.

Układ w sprawie „Wspólnoty Interesów" — prawomocny

Katowice, 14. 8. (K). Z dniem dzisiejszym wszedł w życie układ sądowy przeprowadzony pomiędzy „Wspólnotą Interesów" a wierzycielami, przeprowadzony przed sądem grodzkim w Katowicach w dniu 29 lipca br. Dzisiaj minął termin zgłoszenia sprzeciwów i wobec niewpłynięcia żadnego układ stał się prawomocny.

Zaostrzenie sytuacji strajkowej

Katowice, 14. 8. (K). Sytuacja strajkowa na kopalni „Szczęście Luizy" uległa zaostrzeniu. Dyrekcja kopalni w odpowiedzi na strajk okupacyjny wypowiedziała wszystkim robotnikom pracę, co wywołało ogromne podniecenie wśród górników. W tej sprawie interwenjować będzie komisarz demobilizacyjny.

Na obchód chłopski w Wierzchosławicach

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 14. 8. (Sin.) Na obchód rocznicy bitwy warszawskiej, która obchodzona będzie w Wierzchosławicach, wyjechał urzędujący prezes Stronnictwa Ludowego marszałek Rataj. Ponadto udali się do Wierzchosławic niektórzy dziennikarze krajowi i zagraniczni.

W piątek przedpołudniem otrzymano w Warszawie telegraficzną wiadomość, że wicestarosta tarnowski Choczyński zarządził konfiskatę afiszów, ulotek i odezw, zapowiadających na 15 bm., manifestacje chłopów z trzech powiatów w Wierzchosławicach.

Do starostwa w Tarnowie zgłoszono w ustawowym terminie podanie o zezwolenie na urządzenie w Wierzchosławicach obchodu rocznicy zwycięstwa pod Warszawą dla chłopów z powiatów brzeskiego, dąbrowskiego i tarnowskiego. Na dwa dni przed terminem obchodu, starostwo w Tarnowie odmówiło zezwolenia na wspólną manifestację trzech powiatów i zgodziło się, aby dnia 15 bm. odbyła się w Wierzchosławicach manifestacja powiatu tarnowskiego.

Tymczasem w piątek z różnych stron wymienionych trzech powiatów zaczęli zjeżdżać chłopi koleją, furmankami, a niektórzy wyruszyli pieszo. Wobec zakazu władz, policja w niektórych wypadkach rozpoczęła spisywanie protokołów.

Agitacja „Naprawiaczy"

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 14. 8. (Sin.) Z powiatów, położonych w województwach centralnych, otrzymano doniesienie, że agitatorzy radykalnego obozu rządowego tzw. Naprawiacze namawiają członków kółek rolniczych i spółdzielni rolniczych po wsiach, aby dnia 15 b. m. brali udział w manifestacji jako zwarte kółka rolnicze i spółdzielnie. W wielu miejscowościach jednak Naprawiacze zostali przepędzeni przez chłopów.

W kołach ludowych wskazują na to, że agitacja Naprawiaczy na terenie gospodarczym, a w szczególności w kółkach i spółdzielniach rolniczych, może ujemnie wpłynąć na cały ruch spółdzielczy po wsiach.

Tygodnik „Frontu z Morges"

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 14. 8. (Sin). W najbliższych dniach powstanie nowy tygodnik „frontu z Morges" przy współpracy prof. Stanisława Strońskiego, Ireny Palenkowej, generałów Józefa Hallera, Sikorskiego i Januszajtisa. Sprawozdawcą ekonomicznym a zarazem głównym publicystą tego tygodnika będzie b. wiceprezes Banku Polskiego p. Emil Młynarski.

* * *

Warszawa, 14. 8. (Sin). Sąd Okręgowy w Bydgoszczy uchylił konfiskatę „Dziennika Bydgoskiego", który umieścił znaną odezwę generała Józefa Hallera, wydaną z okazji uroczystości 15 bm.

Aresztowanie hitlerowców na Śląsku

Chorzów, 14. 8. (K). Władze bezpieczeństwa w Chorzowie dokonały dalszych aresztowań wśród członków nielegalnej organizacji hitlerowskiej NSDAB. Wczoraj zatrzymani zostali Franciszek Futzek i Maks Spałek z Chorzowa. Obydwum udowodniono czynny udział w bojówce „Die schwarze Hand".

Rząd madrycki prosi jedno z mocarstw o pośredniczenie między nim a powstańcami

Przednia straż powstańców w murach Badajoz

Lizbona 14. 8. PAT. Radjoclub portugalski podaje, jak twierdzi, ze źródła absolutnie pewnego, że rząd hiszpański zwrócił się do jednego z mocarstw obcych z prośbą o pośredniczenie pomiędzy powstańcami a legalnym rządem hiszpańskim.

Radjoclub potwierdza następnie wiadomość o zajęciu przez powstańców Antequerra i Marbelallora oraz o wylądowaniu w Algeciras 2000 żołnierzy marokańskich.

Do Badajoz wkroczyło kilka powstańczych samochodów pancernych. Gubernator cywilny Badajoz, który przeszedł pieszo przez granicę portugalską, jest w stanie wielkiej depresji. Wobec choroby serca, umieszczono go w szpitalu w Elvas. Oświadczył on, że nie jest komunistą i że chciał już dawno uciec, ale milicja udaremniła ucieczkę, grożąc mu śmiercią.

Przywódca socjalistów w Badajoz Vasquez aresztowany został w Campo Maior.

Generał hiszpański Mlan Astray, przybyły niedawno z Argentyny udaje się do Sewilli, gdzie obejmie dowództwo nad hiszpańską Legją Cudzoziemską.

Badajoz pogrążone w ciemnościach opierało się atakom powstańców

Paryż. 14. 8. PAT. Z Rabatu donoszą, że ubiegłej nocy toczyła się zacięta bitwa w okolicy miejscowości Marbella na szlaku Estepona—Malaga. Tak po stronie powstańców, jak i oddziałów rządowych jest dużo zabitych i rannych. O świcie szala zwycięstwa przechyliła się na stronę powstańców, którzy zdobyli dużo materjału wojennego w postaci armat, karabinów maszynowych i amunicji. W bitwie tej wzięło udział po stronie rządu 6 do 7 tysięcy milicjantów, którzy wyruszywszy z Malagi starali się stawić opór wojskom powstańczym, składającym się po większej części z tubylczych legjonistów marokańskich.

Badajoz atakowały w nocy trzy kolumny powstańcze, działające koncentrycznie. Miasto było pogrążone w zupełnych ciemnościach z powodu uszkodzenia centrali elektrycznej.

Wojska rządowe u bram Kordoby

Madryt. 14. 8. PAT. Wojska rządowe zajęły m. Pozoblanro (50 klm na północ od Kordoby), biorąc do niewoli 200 gwardzistów cywilnych, którzy przyłączyli się do powstania. Rząd madrycki komunikuje, że cały obszar Kordoby znajduje się w ręku wojsk rządowych, które otoczyły miasto i oczekują na rozkaz ataku.

Nowy proces przywódców powstania

Madryt. 14. 8. PAT. Proces gen, Panjul i płk. Fernandeza, przywódców powstania w koszarach Montana, odroczony został do jutra. Wczoraj wieczorem przybył do Madrytu Martinez Barrio. Przewodniczyć on będzie jutro na zebraniu stałej delegacji Kortezów. Przewodniczący Kortezów odbył konferencję z premjerem oraz ministrami wojny i spr. wewnętrznych.

„Jaime“ idzie do remontu

Gibraltar. 14. 8. PAT. Uszkodzony naskutek bombardowania przez samoloty powstańcze krążownik „Jaime“ odpłynął z Malagi do Kartageny, gdzie ma zostać zremontowany.

Sprawcy zamachu na sklep żydowski staną niebawem przed sądem

Warszawa. 14. 8. (Sin.) Władze sądowo-śledcze zakończyły dochodzenia w sprawie zamachu petardowego na sklep Hirszfelda przy ul. Marszałkowskiej 141.

Jak wiadomo, w wyniku dokonanego zamachu zatrzymano dwóch studentów Uniw. warszawskiego Nowakowskiego i Kozerskiego, którzy zostali zwolnieni za kaucją do rozprawy, natomiast trzech sprawców oskarżonych o współudział w zamachu zatrzymano w areszcie śledczym. Rozprawa odbędzie się w październiku. Oskarżeni odpowiadać będą za należenie do organizacji, której cel jest tajemnicą dla władz państwowych, i która jest niebezpieczeństwem dla życia publicznego.

Zasztyletował narzeczoną gdy z nim zerwała

(Telefonem od naszego korespondenta).

Lwów, 14. 8. M. Dziś nad ranem policja zaalarmowana została wiadomością o zamordowaniu 24-letniej Marji Kalówny, zajętej w charakterze służącej u właściciela składu mebli przy ul. Bzeźniczej 9. Kalównę znalcziono w kałuży krwi, na progu mieszkania.

Pod zarzutem dokonanego morderstwa *aresztowany został narzeczony jej Piotr Latawiec, robotnik, który do morderstwa się przyznał.*

W trakcie śledztwa Latawiec podał, że podczas rozmowy Kalówna oświadczyła mu, że *zrywa z nim ostatecznie* i wraca do miejsca zamieszkania. Latawiec pod wpływem rozgoryczenia i zawodu *zadał jej 5 ciosów sztyletem, poczem zbiegł* i ukrył sie w Cichowie koło Lwowa.

W godzinach południowych udał się do spółdzielni, w której był zatrudniony jako robotnik, aby podjąć wypłatę. Tam jednak czekała na niego policja, która go aresztowała.

Lwowska giełda zbożowa

Lwów, 14. 8. M. Na dzisiejszej giełdzie zbożowej zaznaczyły się obroty w pszenicy, życie, jęczmieniu, rzepaku, mące i otrębach. Jęczmień nieco podrożał, pozatem sytuacja bez zmian. Tendencja utrzymana, usposobienie spokojne.

Płacono za jęczmień jednolity loco Lwów 15.75 — 16, przemiałowy 15.25 — 15.50, mąka żytnia 30 proc. 24—24.50, do 50 proc. 23—23.50, reszta bez zmian.

Smiertelne zatrucie grzybami

Kielce, 14. 8. W Kielcach uległo zatruciu grzybami kilka osób, z których po przewiezieniu do szpitala, zmarła p. Gmytrasiewiczowa, żona profesora miejscowego gimnazjum.

Teroryści zamordowali żydowskiego policjanta

Jerozolima. 14. 8. (ŻAT) Żydowski policjant pomocniczy Tobjasz Rabinowicz został wczoraj wieczorem z zasadzki zaatakowany przez terorystów arabskich w chwili, gdy opuścił osadę Sofija w pobliżu Ramat Hakowesz, udając się na służbowy obchód terenu. Rabinowicz został ciężko ranny i przewieziony do szpitala Hadassy w Tel Awiwie zmarł z odniesionych ran.

—oOo—

Funkcjonarjusze państwowi nie otrzymają podwyżki

Warszawa. 14. 8. (Sin.) Prezydjum Rady ministrów nadesłało pismo do związku niższych funkcjonarjuszy państwowych w odpowiedzi na memorjał, złożony przez organizację pracowników o poprawę płac najniższych grup uposażeniowych. Postulaty pracowników idą w kierunku podwyższenia najniższych stawek uposażeń ze 100 na 200 zł.

Prośba urzędników została odmownie załatwiona, gdyż rząd uważa chwilę obecną za niewskazaną do zwiększenia wydatków w budżecie państwowym.

Rozjemstwo w sprawie lokali

Warszawa, 14. 8. (Sin). Jak się dowiadujemy, w ministerstwie sprawiedliwości opracowany jest projekt ustawy o rozjemstwie w sprawie lokali handlowych. Jak wiadomo, sprawa ta stoi w związku z wyłączeniem lokali handlowych spod przepisów ustawy o ochronie lokatorów i była wielokrotnie poruszana w memorjałach, wysłanych przez organizacje kupieckie do władz rządowych.

Termin płatności ostatniej raty Pożyczki Inwestycyjnej

Warszawa, 14. 8. (Sin). Delegatura Pożyczki Inwestycyjnej ustaliła ostateczny termin wpłaty ostatniej raty Pożyczki Inwestycyjnej, która ma być wpłacona do dnia 5 września br.

Wydawanie obligacyj Pożyczki Inwestycyjnej osobom, które subskrybowały pożyczkę na długoterminowe raty, rozpocznie się z końcem września.

Tajemnica wybitych szyb „w Gońcu Warszawskim“

Warszawa, 14. 8. (Sin). Uprawomocnił się wyrok XVIII wydziału Sądu Grodzkiego w procesie o wybicie szyb w redakcji „Gońca Warszawskiego“. Za czyn ten odpowiadali swojego czasu studenci Weissberg, Gutherz, Fliederbaum i Bury. W Sądzie grodzkim oskarżeni zostali uniewinnieni. W bieżącym tygodniu minął termin złożenia apelacji przez prokuratora, który z odwołania się od wyroku zrezygnował.

Smiercionośne doły

Kielce, 14. 8. W majątku Kościelec, w pow. pińczowskim wydarzył się tragiczny wypadek. Wojciech Dera po wykopaniu przydrożnego drzewa pozostawił dół niezabezpieczony, wskutek czego bawiące się w pobliżu dzieci Stefanja Lipowiecka i Mieczysław Badoń wpadli do wykopanego dołu i zostali zasypani obsuwającą się ziemią. Na krzyk Lipowieckiej Dera pośpieszył dzieciom z pomocą, lecz zdołał tylko uratować dziewczynkę. Chłopiec zmarł wskutek uduszenia.

Podczas wydobywania piasku do robót inwestycyjnych w Słomnikach (miechowskie), został zasypany ziemią 48-letni robotnik Stanisław Sieńko, ponosząc śmierć na miejscu.

Zgon 9-letniej dziewczynki — ofiary bestjalskich Arabów

Jerozolima. 14. 8. (ŻAT) Dziś wieczorem zmarła 9-letnia Jaffa Unger, ranna w czasie bestjalskiego napadu w Safedzie. Jest to 3-cie dziecko błp. Ungera, które wraz z ojcem zginęło z rąk bandytów arabskich.

92 obywateli amerykańskich w Safedzie, ze względu na naprężoną sytuację wysłało depeszę do konsula amerykańskiego w Jerozolimie, prosząc o ochronę.

W kolonji Migdal zniszczyli bandyci arabscy 400 drzew pomarańczowych.

Rząd jest panem w całej strefie przemysłowej Hiszpanji

Madryt, 14. 8. Korespondent Havasa podaje, że wiadomość prasy zagranicznej, jakoby gabinet Girala podał się do dymisji, a władzę objął przywódca socjalistów Prieto, jest nieścisła.

Prieto urzęduje w ministerstwie marynarki, ofiarowawszy swe usługi rządowi. Zapytany przez korespondenta o sytuację obecną, Prieto oświadczył:

„Jestem optymistą, jednakże wojna może trwać długo. W mojem przekonaniu zatriumfuje w tej wojnie ten, kto zdobędzie przewagę w dziedzinie lotniczej. *Rząd jest panem sytuacji w całej strefie przemysłowej Hiszpanji, gdzie może wyrabiać materjał wojenny*".

Na pytanie korespondenta, czy na wypadek przewagi powstańców rząd nie będzie musiał ustąpić przed pewnemi czynnikami skrajnemi, Prieto odpowiedział:

„W miarę tego, jak rząd rozporządza coraz bardziej elementami walki, może on lepiej zorganizować siły regularne, a w konsekwencji niebezpieczeństwo jakie stanowią skrajne organizacje, które ewentualnie usiłować będą działać przeciwko rządowi, zmniejsza się. Zdaję sobie doskonale sprawę z tego, że jeżeli niektóre rządy zagraniczne odmawiają z punktu widzenia międzynarodowego poparcia legalnemu rządowi Hiszpanji, *to dzieje się to wskutek obawy przed ekscesami, jakich dopuścićby się mogły pewne żywioły skrajne, współdziałające w walce przeciwko powstańcom*. Rządy te mylą się, gdyż rola ekstremistów będzie mniej decydująca w miarę tego, jak rząd dysponuje bardziej ważkiemi elementami wojny".

16 samolotów francuskich przybyło do Madrytu

Londyn. 14. 8. Reuter donosi z Perpignan, że do Barcelony przybyło 16 samolotów — jak sądzą — z Francji. Lotnicy są różnych narodowości. Trzy z tych samolotów przy wylądowaniu miały ulec uszkodzeniu. Za aparaty te zapłacono jakoby złotem.

Dalej donoszą, że masowe morderstwa trwają w dalszym ciągu. Jednego tylko dnia przywieziono do szpitala 62 trupy. W miejscowości Saneugot ludność zajęła zdecydowaną postawę, oświadczając mordercom, aby wynieśli się z miasta, w przeciwnym razie rozpocznie z nimi walkę, gdyż dość już ma masowych morderstw.

Anglja też nie pozostaje w tyle

Londyn. 14. 8. PAT. „News Chronicle" podaje, że w ostatnich 3-ch tygodniach przeszło 30 samolotów opuścić miało w tajemniczy sposób Anglję, udając się do Hiszpanji. 8 aparatów komunikacyjnych, które łatwo mogą być zamienione na samoloty wojskowe odleciało wczoraj z Croydon. Jedne z nich mają być przeznaczone dla rządu hiszpańskiego, a inne dla powstańców.

W prowincjach rządowych spokój

Zabytki i przedmioty wartościowe zabezpieczone

Malaga. 14. 8. Specjalny korespondent Havasa, który dokonał objazdu wschodnich prowincyj Hiszpanji, znajdujących się w rękach rządu, stwierdza, iż wszędzie panuje tam spokój.

Z Alicante korespondent odpłynął do Kartageny, gdzie również jest spokój. Wszędzie odbywa się zaciąg do szeregów milicji. Kilka kościołów zostało spalonych, lecz przedmioty wartościowe są w rękach władz miejskich.

W fortach, otaczających Kartagenę uwięziono 400 członków partyj prawicowych.

Z Kartageny korespondent udał się do Almerja, gdzie również spalono szereg kościołów. Katedra jednak ocalała.

Na pokładzie statkków handlowych więzieni są prawicowcy w liczbie 1500 osób. W Maladze spalono wiele domów członków partyj prawicowych, natomiast kościoły i klasztory nie ucierpiały. Cenne przedmioty znajdują się w bezpiecznem miejscu. Malaga jest obecnie główną bazą floty rządowej, skąd roztaczana jest kontrola nad cieśniną i odbywa się bombardowanie portów Andaluzji i Marokka, będących w rękach powstańców. Korespondent dodaje, że wkrótce po bombardowaniu krążownika „Jaime" przez samolot powstańczy, do portu zawinął pancernik włoski „Conte di Savoia".

Londyn, 14. 8. Reuter donosi z Madrytu:

Wojska rządowe złamały dziś popołudniu opór powstańców w Oviedo. Na ulicach stolicy Asturji toczą się w tej chwili krwawe walki pomiędzy wojskiem rządowem a powstańcami.

Przychylna odpowiedź Portugalji

Lizbona. 14. 8. PAT. Poseł francuski przyjęty został przez ministra spraw zagranicznych, który wręczył mu odpowiedź rządu portugalskiego na propozycję francuską w sprawie niemieszania się. Jak słychać, odpowiedź jest przychylna.

Szwajcarja zawsze neutralna

Berlin, 14. 8. PAT. Departament polityczny donosi, że w odpowiedzi na propozycję francuską o przystąpieniu do układu o niemieszaniu się do spraw Hiszpanji wyraził rządowi francuskiemu podziękowanie za przyjazną propozycję, powziął decyzje zgodne z zasadą niemieszania się, ale jednocześnie wychodząc z zasady stałej neutralności Szwajcarji, nie może wziąć udziału w proponowanej umowie.

Expose Roosevelta w sprawie Hiszpanji

Waszyngton. 14. 8. PAT. Prezydent Roosevelt wygłosić ma dziś przemówienie na temat polityki zagranicznej, przyczem jak twierdzą koła urzędowe, podkreśli neutralność rządu Stanów Zjednoczonych w sprawach hiszpańskich.

Gen. Gamelin w Rembertowie

Warszawa. 14. 8. PAT. Szef francuskiego sztabu generalnego i wiceprzewodniczący Najwyższej Rady Wojennej gen. Gamelin zwiedził dziś centrum wyszkolenia piechoty w Rembertowie w towarzystwie ministra spraw wojskowych gen. Kasprzyckiego, inspektora armji gen. Fabrycego oraz szeregu generałów i wyższych oficerów.

Po zwiedzeniu odbyły się ćwiczenia wojskowe w terenie, po których min. gen. Kasprzycki wydał dla gen. Gamelin śniadanie w miejscowem kasynie oficerskiem.

Zamknięcie sesji parlamentu francuskiego

Paryż. 14. 8. PAT. Obrady Senatu zakończyły się o godz. 6.55 rano, a Izby Deputowanych o godz. 7.05. Po załatwieniu wszystkich znajdujących się na porządku dziennym spraw, premjer Blum odczytał dekret o zamknięciu zwyczajnej sesji parlamentu.

Król Edward w pobliżu Splitu

Białogród. 14. 8. Agencja Avala donosi:

Po spędzeniu nocy w zatoce Brgul jacht króla Edwarda VIII „Nahlin" odpłynął dziś zrana w kierunku południowo-wschodnim, przepłynął około wysp Sestrunge, Ugljan, Dige i m. Sibenik. Około godz. 15 po zwiedzeniu zatoki Girja jacht zarzucił kotwicę w zatoce Rogożnica w odległości 15 klm od Splitu.

Rada Małej Ententy obradować będzie we wrześniu

Praga. 14. 8. PAT. Wbrew wczorajszym zapowiedziom, że stała Rada Małej Ententy zbierze się w Bratysławie 1 września, ogłoszono dziś, że konferencja ta odbędzie się w Bratysławie w dniach od 12 do 14 września.

Plany Negusa

Londyn, 14. 8. PAT. Reuter podaje, że w najbliższej przyszłości oczekiwany jest przyjazd do Londynu cesarzowej abisyńskiej. Prawdopodobnie Negus zamieszka z rodziną w okolicach Londynu.

Jak podkreślają, Negus nie zamierza bynajmniej tworzyć sobie stałego ogniska w Wielkiej Brytanji, gdyż ma wciąż nadzieję, że wypadki umożliwią mu powrót do kraju. Negus, który przebywa obecnie na kuracji w Bath, wraca jutro do Londynu, gdzie spotka się z posłem abisyńskim Martinem.

Londyn, 14. 8. PAT. Córka Negusa uczęszcza obecnie na kursy pielęgniarstwa w szpitalu St. Ormound, brat jej zaś wyjechał do matki swej do Jerozolimy.

Trzej lotnicy amerykańscy zginęli w katastrofie

Nowy York. 14. 8. PAT. W New Kent (st. Virginia) uległ katastrofie samolot wojskowy. Trzej lotnicy ponieśli śmierć, jeden uratował się z pomocą spadochronu.

W DWÓJKACH PODWÓJNYCH POLSKA ZDOBYŁA BRONZOWY MEDAL

Berlin, PAT. W biegu dwójek podwójnych osada polska Verey i Ustupski zdobyła trzecie miejsce i bronzowy medal olimpijski, jedyny, jaki udało się wywalczyć polskim wioślarzom na obecnej Olimpjadzie.

W DWÓJKACH BEZ STERNIKA POLSKA NA SZÓSTEM MIEJSCU

Berlin, PAT. W finale dwójek bez sternika zwyciężyły Niemcy w czasie 8:16,4, 2) Danja 8:19,2, 3) Argentyna, 6) Polska (Bożuchowski, Kobyliński).

TRAGICZNY WYPADEK MOTOCYKLOWY POD KRAKOWEM

Wczoraj o godzinie 9-tej wieczór zdarzył się tragiczny wypadek motocyklowy pod Krakowem. Jadący motocyklem Adam Wąsikiewicz wpadł na przejeżdżający samochód.

Skutki zderzenia były fatalne, gdyż Wąsikiewicz doznał złamania szczęki, wstrząsu mózgu i licznych obrażeń. Przewieziono go do szpitala

Kronika krakowska

—oOo—

DYŻURY LEKARZY I APTEK:

Dziś mają dyżur dzienny lekarze: Dr Bleiweis Józef, Karmelicka 11, tel. 182-10. Dr Günther Jerzy, Sławkowska 23, tel. 166-25. Dr Desser Abraham, Dietla 44, tel. 151-51. Dr Rychwicki Włodzimierz, Basztowa 8, tel. 143-86. — Dyżur nocny: Dr Horowitz Maks, Jasna 7. Dr Szancer Henryk, Starowiślna 60, tel. 129-47. Dr Stanowski Józef, Lobzowska 45, tel. 174-42. Dr Zopoth Artur, Florjańska 14, tel. 102-12.

Dziś mają dyżur nocny apteki: Rynek gł. 13. Retoryka 1. Lubicz 7. Stradom 6. Karmelicka 9. Kazimierza W. 78. Kalwaryjska 27.

KOMETA KAHO—KOZIK—LIS

(or) Dokonane w dniu 17 lipca br. na Górze Lubomir przez Władysława Lisa odkrycie komety zostało oficjalnie uznane przez Centralę Astronomiczną w Kopenhadze. Kometę nazwano Kaho-Kozik-Lis. Kaho i Lis odkryli ją 17 lipca, zaś Kozik 19 lipca br. w Aschabadzie.

FUNDUSZ OBRONY NARODOWEJ W KRAKOWIE

Prezydent miasta Krakowa zarządził doręczanie list datków na Fundusz Obrony Narodowej wszystkim właścicielom realności w mieście Krakowie przy pomocy miejskich organów doręczających pod nadzorem Komisarzy Obwodowych.

Właściciele względnie administratorowie realności będą mieli partjotyczny obowiązek dokonać spisu wszystkich lokatorów względnie samodzielnie zarobkujących na numerowanej liście składkowej i przedłożyć ją tymże celem złożenia choćby najmniejszego datku.

Uprasza się o przestrzeganie, dołączonej do listy składkowej, instrukcji celem sprawnego przeprowadzenia akcji zbiórkowej.

Niech Kraków znowu złoży dowód swojej ofiarności. Komitet rozsyła 7.330 numerowanych list składkowych, tyle bowiem realności liczy gmina miasta Krakowa.

KRAKÓW ŻOŁNIERZOM SWEGO GARNIZONU

Dziś na Rynku krakowkim odbędą się uroczystości „Święta Żołnierza Polskiego", które rozpocznie nabożeństwo w kościele Marjackim. W programie obchodu przypadającego w rocznicę Cudu nad Wisłą znajduje się o godz. 12.30 defilada, która odbędzie opodal Barbakanu.

W dzień święta Żołnierza Kraków pragnął swemu garnizonowi dać możność miłej, kulturalnej rozrywki i w tym celu prezydent miasta zakupił wszystkie bilety w teatrze im. Słowackiego na dzisiejsze przedstawienie. Cały teatr wypełnią oficerowie i żołnierze krakowskiego garnizonu oraz delegaci przybyli na Ogólnopolski Zjazd B. Ochotników Armji Polskiej z lat 1918—1921.

POSIEDZENIE ZARZĄDU MIEJSKIEGO

Wczoraj odbyło się na Ratuszu krakowskim posiedzenie Zarządu miejskiego, które zagaił wiceprezydent dr. Radzyński, poczem przewodnictwo objął wiceprezydent dr. Klimecki, który na ten dzień przerwał urlop wypoczynkowy. W związku z dalszą budową Muzeum Narodowego Magistrat zatwierdził oferty na roboty izolacyjne, blacharskie i dostawę blachy ołowianej oraz klinkieru potrzebnego do wykonania tarasu.

Zarząd miejski uchwalił zaciągnąć pożyczkę 80.000.— złotych z Banku Gospodarstwa Krajowego na budowę schroniska Br. Alberta, zatwierdzając oferty na roboty na roboty instalacyjne, kanalizacyjne oraz stolarskie przy wznoszonem schronisku. Zatwierdzono także ofertę na wykonanie robót budowlanych i izolacyjnych przy budowie nowej szkoły powszechnej przy ul. Loretańskiej, która będzie rozszerzeniem sąsiadującej z nią szkoły im. Adama Mickiewicza. Ponadto na porządku dziennym Magistratu znajdował się szereg ustaw dotyczących zamiany parcel gruntowych i in.

OPŁACIŁ SIĘ TRUD

(or) Z mieszkania Mindli Hering przy ul. Ciemnej 13 skradziono w godzinach popołudniowych po urwaniu kłódki od drzwi 450 zł. gotówką i biżuterję, łącznej wartości 1085 złotych.

NOŻYCAMI W GŁOWĘ

(or) W fabryce nożyczek przy ulicy Mogilskiej 72, robotnik tejże fabryki Władysław Zybura uderzył na tle osobistych porachunków Balatka Stanisł., również robotnika wymienionej fabryki nożycami w głowę. Wezwany lekarz Pogotowia Ratunkowego pozostawił Balatka opiece domowej.

— IRGUN HAIWRIM: Dziś 5 pop. referat tow. H. Stoegera.

Sekcja wioślarska „Makkabi" zawiadamia członków, że przydział do nowych osad nastąpi w dniach 17 i 18 bm. na przystani od godz. 19.30 do 20.30.

Wycieczkę statkiem do Tyńca urządza w niedzielę 16 bm., Sekcja wioślarska „Makkabi" i Ezra Chalucowa. Wyjazd o godz. 2 pop. z placu Groble.

Aresztowanie kolporterów „Rozkazu gen. Hallera"

Jak już wczoraj donosiliśmy, wydana została przez Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji w Krakowie ulotka w sprawie dzisiejszego obchodu, która została częściowo przez władze administracyjne skonfiskowana. Wczoraj kolportowano w mieście ulotkę chadecką, na której w skonfiskowanem miejscu widniał napis „Rozkaz gen. Hallera". — Napis wydrukowany był ręczną drukarką.

Władze wdrożyły dochodzenia w tej sprawie. Aresztowano dwóch kolporterów ulotki.

Nowe sensacje w sprawie Parylewiczowej nastąpią w najbliższym czasie

Warszawa. 14. 8. Wśród sfer prawniczych rozeszły się pogłoski, że w najbliższych dniach nastąpi nowy zwrot w aferze Parylewiczowej.

W poniedziałek ma przybyć do Warszawy sędzia śledczy Korusiewicz, delegowany specjalnie do zbadania całe afery. Przyjazd jego nie będzie podobno poświęcony jedynie zdaniu raportu ministrowi sprawiedliwości z dotychczasowego przebiegu pracy. W przyszłym tygodniu należy się podobno spodziewać nowych sensacyjnych faktów.

Ucieczka 7 komunistów wydalonych z Brazylji

Paryż, 14. 8. PAT. Havas donosi, iż 7 komunistów w tem 4 pochodzących z Polski i 3 z Rumunji, którzy za agitację komunistyczną zostali wydaleni z Brazylji, a obecnie odstawiani są przez władze policyjne do Hawru do ich krajów, na stacji kolejowej St. Pierre du Vouvrey zdołali zbiec. Zaalarmowana żandarmerja zarządziła obławę. Dwuch zbiegów zdołano ująć w Notre Dame du Vaudreuil. Grupa tych 7 osobników przed kilku dniami w czasie wyładowania w Hawrze była przyczyną zaburzeń wśród miejscowych komunistów robotników portowych, którzy zorganizowali kilkugodzinny strajk, domagając się od francuskich władz bezpieczeństwa, by zagwarantowały im, iż wysiedli z Brazylji komuniści nie będą transportowani do swych krajów przez terytorjum Rzeszy. Po wyrażeniu zgody władz bezpieczeństwa grupa, o której mowa, wyekspedjowana została w dalszą drogę.

— **KURSY PRZYGOTOWAWCZE DO EGZAMINÓW WSTĘPNYCH NA POLITECHNIKĘ LWOWSKĄ WZAJEMNA POMOC STUDENTÓW ŻYDÓW POLITECHNIKI LWOWSKIEJ** urządza jak corocznie kursy przygotowawcze do egzaminów wstępnych na wszystkie wydziały Politechniki Lwowskiej. Kursy prowadzone przez kwalifikowane siły, ściśle według wymagań egzaminatorów obejmują: matematykę, fizykę, botanikę, zoologię, chemję, geometrję wykreślną, szkicowanie i historję kultury i sztuki. Kursy rozpoczną się z początkiem sierpnia i trwać będą 6 tygodni. Zamiejscowi uczestnicy kursów mogą korzystać z gościny w Żyd. Domu Akad. Wpisy na kursy przyjmuje i informacji udziela Wzajemna Pomoc Stud. Żyd. Polit. Lw.,Lwów, ul. św. Teresy 26a, w poniedziałki i czwartki od godz. 18—19, Telefon 230-41. Listownie za nadesłaniem znaczka na odpowiedź. 0065k

Matrymonjalne

PRZYSTOJNA, niezależna pozna kulturalnego gentlemena powyżej 30-tki chętnie znającego języki. Cel matrymonialny. Biuro ogłoszeń Sienna 12 „Szukam człowieka". 7277g

URZĘDNICZKA na dobrej stałej posadzie, z dobrej rodziny dobra prezencja, wiek około trzydziestki pozna kulturalnego pana. Zgłoszenia pod „Charakter" do Adm. N. Dziennika. 7267g

PIWNICE elektrycznie oświetlone do wynajęcia. Wiadomość Dr. Goldwasser, Sarego 7. 7250g

LOKAL fabryczny na lekki przemysł do wynajęcia. Józefińska 28. 304k

URZĘDNICZKA poszukiwana do pięknego wspólnego pokoju. Dietla 50/7, przedpołudniem. 297k

ODNAJMĘ parterowe lokale przemysło we ewentualnie na składy. Zgłoszenia do Adm. N. Dziennika pod „Szybko". 293k

POSZUKUJĘ

2-pokojowego mieszkania z kuchnią, z komfortem najwyżej II piętro. — zgłoszenia pod: „1 października" do Adm. Nowego Dziennika. 7258

Lokale

5 POKOI kuchnia, pełny komfort, Kraków, Grodzka blisko rynku do wynajęcia. Wiadomość Bandet Kraków Grodzka 5 sklep. — 7273g

PRZECHOWANIE mebli i towarów w suchych składach, oraz najtaniej PRZEPROWADZKI — uskutecznia „HERMES" — Wysyłka bagaży do PALESTYNY. Biuro spedycyjne, Kraków, Stolarska 13.

LOKAL 3 pokoje frontowe do wynajęcia. Wiadomość Dr. Goldwasser, Sarego 7. 7250g

TRZYPOKOJOWE pełnokomfortowe — frontowe słoneczne I piętro Przemyska 8 zaraz wolne. Wiadomość telefonem: 177-31. 7132g

SALA NA ŚLUBY, Nowocześnie urządzona sala dla zjeżdżających się na śluby zaręczyny oraz teatry, przyjmuje po cenach przystępnych Kurz, Tarnów, Hotel Pod Dębem. 27g

4 POKOJOWE mieszkanie pełnokomfortowe do wynajęcia. Telefon 158-73 153k

POKÓJ dla 2 panienek do wynajęcia. — Przemyska 4, m. 14. 72?3

PLAC 400 sążni, magazyny, tor kolejowy, Kraków, ulica Łokietka, okazyjnie sprzedam. Jung, Zyblikiewicza 5. 7284g

KOMFORTOWY elegancki pokój poszukiwany. Zgłoszenia pod „Młode małżeństwo" Biuro ogłoszeń Stattera, Rynek 8. 313k

POKÓJ słoneczny, — komfortowy, osobne wejście, utrzymanie pierwszorzędne dla jednej dwóch osób. Najchętniej studjującym. Karmelicka 46. ofic. D. m. 23. 282k

UCZNIA z kompletnem utrzymaniem — przyjmie lepsza rodzina żyd. — Opieka rodzicielska. Ewentualnie pomoc w nauce. Wiadomość: Kraków, Bonerowska 5, mieszkanie 8. 3188g

DWUPOKOJOWE mieszkanie kuchnia pełnokomfortowe wolne. Kraków, Wrocławska 11, Dozorca. 7288g

LOKALE sklepowe przy Aleji Słowackiego 38 do wynajęcia. Punkt ruchliwy. Wiadomość u dozorcy. 7239g

POSZUKUJĘ od 1 września pokoju umeblowanego wspólnego z inteligentnym postępowym panem. Oferty z podaniem ceny pod „Czysty" do Adm. Nowego Dziennika. 7268g

SKLEP cukierniczo - owocowy w śródmieściu Krakowa okazyjnie do sprzedania z powodu wyjazdu. Wiadomość Kopernika 8 Fabryka wody. 7280g

POSZUKUJĘ 2-ch pokoi, kuchnia pełny komfort na I-szem lub II-giem piętrze. Zgłoszenia w Adm. Nowego Dziennika pod „Bezdzietne" lub telefon nr. 172-93 do godz. 5-tej. 7285g

Zdrojowiska

ZAKOPANE. Pensjonat „POD SZAROTKAMI" do Białego, tel. 18-50. Pokoje pełnokomfortowe. Kuchnia rytualna pod zarządem ZIEGERA. — Ceny przystępne. — 171k

JEŚLI ZAKOPANE, TO ZAJEDŹ DO „JURANDA". UL. CHAŁUBIŃSKIEGO, BO TAM TANIO — SMACZNIE I BEZTROSKO. 271k

UCZENICE i uczniowie po powrocie z letnisk radośnie spędzają wakacje w Instytucie Wychowawczym Pozaszkolnym G. Spierera na Krzemionkach. — Opłata przystępna. 7286g

▼▼▼▼▼▼▼▼▼

RABKA - ZDRÓJ. — Pełnokomfortowy pensjonat „Eljaszówka" centrum, poleca pokoje słoneczne z werandami na miesiąc sierpień zł. 6 od osoby. Kuchnia znana wykwintna, utrzymanie 5 razy dziennie. Radjo patefon — Zarząd: Scherer , Rebenowa, Tel. 142. 9120k

RABKA komfortowy pensjonat „SOBIESKI" Z. Rose. Od 15 sierpnia pełne utrzymanie 5 zł. 7255g

KRYNICA WILLA UŁANA, DEPTAK pełny komfort, słoneczne balkonowe pokoje, ogród kwiatowy do leżakowania, wyśmienita kuchnia, także djetetyczna, — ceny niskie. 8888kr

PENSJONAT R. PRENKLOWEJ Willa „Sielanka" — Tel. 24 Bystra koło Białej poleca na sezon letni pokoje słoneczne i wygodne, po cenach przystępnych, Kuchnia pierwszorzędna. Piękne położenie. Woda bieżąca, angielskie W. C., kąpielowe, telefon, radjo itp. dancing. Wycieczki w okolicy i i dalsze. (Ludność spokojna i grzeczna). — Stacja kolejowa Bystra - Wilkowice. 106k

RABKA Pełnokomfortowy uroczo położony pensjonat „SULIMA" centrum poleca pokoje słoneczne z bieżącą zimną i ciepłą wodą w pokojach po cenach zniżonych. 296k

ŻEGIESTÓW pensjonat „Polanka" poleca od 20 sierpnia 10-cio i 20-dniowe bajecznie tanie ryczałty, kuchnia znana z dobroci i obfitości. Taubenfeld. 7287g

SMACZNE OBIADY po zniżonej cenie wydaje się. Dietla 111, I piętro, m. 7. 7241g

Interesy handlowe

10.000 ZŁ. i współpracę włoży magister farmacji w dobrze prosperujące jakiekolwiek przedsiębiorstwo Pod: „Aptekarz" do Adm. Nowego Dziennika. 291k

DOBRZE prosperujący dom wysyłkowy poszukuje spólnika z 5.000 zł. Wysoki zysk, własna wytwórnia, dobra klientela. Zgłoszenia: Skrytka 523. 311k

DO wydzierżawienia koncesja na wyroby monopolu spirytusowe go w naczyniach zamkniętych w Krakowie. Wiadomość pod „Koncesja" do Adm. Nowego Dziennika. 7096g

POSZUKUJĘ spólnika do rentownego przedsiębiorstwa. — Zgłoszenia do Adm. N. Dziennika pod: „Wspólnik" 2941k

KUŚNIERZ poszukuje współpracownika. Zgłoszenia pod: „Samodzielność" Adm. Nowego Dziennika. — 7294g

Zakopane „PALACE"

Pełnokomfortowy pensjonat. Pokoje z łazienkami. Bezkonkurencyjnie kwykwintna ochnia. Tel. 1 -51 poleca od połowy sierpnia pokoje z utrzymaniem od zł. 6.—

Kupno

JĘCZMIENIA dostawcy poważni (wagonowo) złożą wyczerpujące oferty próbki. Kraków, Agencja Sienna 12 „Browar". — 7292g

Sprzedaż

MATERACE PODUSZKI łóżka polowe MARS oraz wszelkie przeróbki przyjmuje ZAKŁAD TAPICERSKI BARDACHA Kraków ska 44 — Telefon 174-83. 7271g

UNDERWOOD maszyny do pisania, ogromny wybór najlepiej poleca Max Löwenstein, Kraków, Zwierzyniecka 11. Telefon 16250. 150k

DYWANY ręczne kilimy — OBICIA meblowe nowoczesne „Dywan, — Kraków, Podgórze, — Kinga 9, Telefon 116-09. — Naprawa, strzyżenie, wyrównywanie krzywych dywanów. 9173

MEBLE piękne, nowoczesne, solidnie wykonane kupisz najkorzystniej wprost we FABRYCE „STYL", Kraków, Wiślna 8 — obok plant. 105k

KILIMY artystyczne, narzuty, obicia meblowe Gruenerowa, Kraków, Tomasza 26. —

WYTWÓRNIA Pyjam, Stradom 17, — (dawniej Koletek 1). Najnowsze modele pyjam szlafroków damskich, męskich bonjurek, po bardzo niskich cenach. Uwaga na liczbę domu 17!! 8132kr

»RIGO« usuwa niezawodnie ODCISKI, 50 groszy. — Drogerja SCHAPSENSOHNA, Kraków, Plac Nowy. 107k

OKAZJA! Futro sobotnie sobolowe tanio do sprzedania. Orzeszkowej 6/5 273k

MEBLE nowoczesne, szafy kombinowane, sypialnie, jadalnie, najtaniej, Kraków, BRACKA 13.

WYTWÓRNIA parasoli, parasolek, Krakowska 31. Ceny najniższe duży wybór przyjmuje reparacje, pokrycia. 7247g

INSERATÓW DROBNYCH nie przyjmuje się telefonicznie tylko wprost w Administracji i wyłącznie ZA GOTÓWKĘ.

Pocztę szyfrową odbierać można tylko w ciągu 14 dni od daty ukazania się odnośnego inseratu.

Wolne posady

NAUCZYCIELKĘ wychowawczynię kwalifikowaną z fortepianem do 10-letniego chłopczyka przyjmę. Zgłoszenia Curriculum vitae, odpisy świadectw warunki, przyjmuje Rosenblüthowa Hanka, Krynica. — 7258g

SALON Mód „Erna“ Grodzka 32, poszukuje samodzielnej modniarki. 7264g

KAPELUSZNIK samodzielny poszukiwany zaraz. Zgłoszenia pod „Kapelusznik“ do Adm. Nowego Dziennika. 7283g

POSZUKIWANI Panowie (Panie) do ratalnej sprzedaży niezbędnego artykułu w każdem gospodarstwie domowem. Zgłoszenia codziennie od godz. 8—10 lub 7—8 Starowiślna 77, m. 10. 7254g

MODNIARKA samodzielna znajdzie posadę od zaraz. Zgłoszenia do Adm. N. Dz. pod „Modniarka S.“ 7241g

POSZUKUJE się kwalifikowanej wychowawczyni z hebrajskiem do 2-ga dzieci wraz z pomocą w gospodarstwie na wyjazd. Zgłoszena Steiner, Kraków, Wawrzyńca 16. 7216g

MODNIARKĘ zdolną i praktykantkę przyjmę zaraz. Magazyn mód „Chic“ Rynek Gł. 9 (pasaż Bielaka). 310k

ZDOLNA modniarka ekspedjentka i pomocnica potrzebne od zaraz f-ma Jadwiga Cypes Kraków, Grodzka 38. 7293g

TOWARZYSZKA skromnych wymagań, inteligentna do pani cierpiącej na lekką depresję jest poszukiwana. Zgłoszenia do Adm. Nowego Dziennika pod „Katowice“.

PAŃ, PANÓW do sprzedaży nowego bardzo pokupnego artykułu na raty poszukuję. F. Wertal. Zgłoszenia osobiste od 7 do 9. Tarnów, Hotel Astorja, Goldhamera 3/28.

W PIERWSZORZĘDNYM ZAKŁADZIE DENTYSTYCZNYM w Krakowie umieszczę córkę zdolną z ukończoną VI. kl. gimn. jako praktykantkę. — Zgłoszenia N. Dziennik pod „Praktykantka“. 7270g

POSZUKUJĘ inteligentnej wychowawczyni z hebrajskiem na pół dnia do dwóch dziewczynek. Wiadomość Rynek Podgórski 13, mieszk. 23 7272g

FABRYKA kapeluszy damskich przymie rutynowanego zastępcę. Zgłoszenia pod „Przyszłość“, Biuro Ogłoszeń, Roth, Kraków, św. Jana 18. — 300k

NAUCZYCIELKA rutynowana, z dokładną znajomością niemieckiego, dla ucznia, na popołudnie poszukiwana. Oferty z referencjami pod „Dobra zapłata“ Biuro ogłoszeń Stattera, Rynek 8 281k

PANNĘ biurową na godziny wieczorne po szukuję. Zgłoszenia: Skrytka pocztowa 523 312k

Posad poszukuję

ODPOWIEDZIALNĄ ADMINISTRACJĘ DOMÓW prowadzi solidnie i energicznie DYPLOMOWANY PRAWNIK, rutynowany znawca spraw lokatorskich, posiadający najlepsze referencje. Zgłoszenia: Nowy Dziennik pod „Gwarancja“. 7306g

DOŚWIADCZONY z branży skórzanej szuka zajęcia w hurtowni skór lub urządzi przed siębiorstwo dającemu kapitał, obejmie zastępstwo. Zgłoszenia N. Dziennik „Fachowiec“ 7291g

FREBLANKA z państwowem seminarjum, ośmioletnią praktyką w przedszkolu poszukuje posady w przedszkolu, ochronce. — Zgłoszenia: Pensjonat dziecięcy Zakopane pod Jaworami dla L. S. 7269g

KUŚNIERSKI majster, kawaler pierwszorzędna siła, długoletni pracownik większych firm w Polsce szuka posady. Miejsco wość obojętna. Wiadomość Administracja N. Dziennik „Majster“ 7232g

RUTYNOWANY podróżujący w branżach czekoladowej, spożywczej, kosmetycznej do skonale zaprowadzony poszukuje zastępstwa. Zgłoszenia Nowy Dziennik „Delcreder - kaucja“. 7300g

DO PIELĘGNOWANIA chorych i położnic w miejscu, na prowincji, poleca wyszkolone Siostry Pielęgniarki: Zakład Sióstr — tylko Kraków, Józefińska 29. tel. 120.44. Rok założenia 1910. 9381kr

ZASTĘPSTWO poważne, wyłączne, rejonowe obejmę. „Kaucja“ Dąbie ad Dębica. 238k

ZASTĘPCA siła kwalifikowana biuro tele fon w Krakowie poszukuje zastępstwa. — Zgłoszenia pod „Dobra prezencja“ do Admin. N. Dziennika. 7302g

RUTYNOWANY podróżujący obejmie jakiekolwiek przedstawicielstwo. Gwarancja hipoteczna. Paszport zagraniczny. Zgłoszenia: Hotel Kern Krosno. 265k

STROI, naprawia fortepiany starannie — Bild, Topolowa 6/10, tel. 177-72. 170k

BUCHALTER obeznany ze sprawami podat kowemi, ubezpiecz. obejmie posadę stałą lub dorywczą. Zgłoszenia Nowy Dziennik pod „Ewent. kaucja“ Kraków. 7275g

Różne

ZŁ. 3.50 Czyszczenie ubrania. Centrala Perla, Wolnica 8. 7091g 7127g

WYTWÓRNIA PERUK ZOFJI SINGER-WEISSOWEJ przeniesiona z ul. Przemyskiej na ul. Starowiślną 28. 007k

GORSETOWE materjały oraz wszelkie przybory — poleca ROSNER Kraków, Poselska 16, ceny fabryczne!!!

ZAKŁAD KAMIENIARSKI GRÜNBAUM, Kraków, GAZOWA 17 wykonuje wszelkie pomniki מצבות z piaskowców, marmurów i granitów po cenach konkurencyjnych. 259k

ADWOKAT przyjmie spólnika ewentualnie odstąpi kancelarję w mieście powiatowem. Zgłoszenia do Adm. N. Dziennika pod „Częste wyjazdy“. — 295k

KAMIENICA komfortowa, rentowna, masywna, śródmieście 40 ubikacyj dopłata 100.000 sprzeda oraz przyjmuje zgłoszenia sprzedaży nieruchomości biuro „Fortuna“, Kraków, Rajska 20. Telefon 148-52. 301k

KANCELARJA adwokacka spowodu śmierci zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia do Nowego Dziennika pod: „ZACHODNIA MAŁOPOLSKA“. 7298g

DENTYSTYCZNEJ koncesji poszukuję. Zgłoszenia Adm. „N. Dziennika pod „Dentysta“. 7274g

Nauka i wychowanie

KURS STENOGRAFJI polskiej, niemieckiej metodą UPROSZCZONĄ rozpocznie się w najbliższych dniach pod kierownictwem ZOFJI SCHÖNGUTÓWNEJ Związku Pracowników Umysłowych W. W. Świętych 8. — OPŁATA MINIMALNA. Dodatkowe zgłoszenia do dnia 20-go sierpnia.

KONCESJONOWANE PRZEZ KURATORJUM kursa kroju, modelowania i szycia rozpoczynają nowy kurs najnowszym systemem wiedeńskim w znacznie rozszerzonym lokalu dnia pierwszego września. Po ukończeniu świadectwa. Elwira Halpern-Süsserowa, Kraków, ul. Krupnicza 14.. 258k

7.000 i współpracę dam do spółki do prosperującego przedsiębiorstwa ewentualnie przyjmę ZASTĘPSTWO za kaucją. — ADMINISTRACJE domów przyjmę złożę kaucję. Zgłoszenia pod „Rutynowany kupiec“ Biuro ogłoszeń Stattera, Kraków, Rynek 8. 283k

WPISY na koncesjonowane KURSY HANDLOWE FEINBERGA, Starowiślna 28, codziennie. 231k

RUTYNOWANA wychowawczyni szuka posady w kulturalnym domu. Zgłoszenia H. Zellerkraut, Stanisławów, fabryka drożdży. 163k

PRENUMERATA: w Krakowie z odnoszeniem i bez odnoszenia oraz na prowincji i z przesyłką pocztową . . . . miesięcz. „ 4.30 kwart. zł. 12.90
Zagranicą z przesyłką pocztową . . „ „ 7.50 „ „ 22.50
OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 mm. w jednym łamie. Str. w tekście i nadesłanem na 3 łamy po 76 milimetr Str. za tekstem 6 łamów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenia drobne liczymy za 16 słów

CENY w złotych: I strona 1.25. Tekst 1. Nadesłane 0.75. Za tekstem 0.25. Drobne od słowa 10 gr. Dla poszukujących pracy 05 gr. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy zł. 5. Ogłosz. ślubne i zaręczynowe zł. 10. Podziękowania lekarskie do 25 mm. zł. 10. Nekrologi (klepsydry) do 60 mm. w I. łam. zł. 20. Za zastrzeżenie miejsc dolicza się 25% za druk kolorowy 50%.
»NOWY DZIENNIK« wychodzi codz. także w poniedz. i dni poświąt.

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik“: Zygmunt Hochwald. — Redaktor odpowiedzialny: Dr. Mojżesz Kanfer.
Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7 pod zarządem Maksymiljana Feldmana.